პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 44-ე წელი
№ 56 (12872) | შაბათი, 7 მარტი, 1964 წ. | ფასი 2 კაპ.

ახალი საზოგადოების მშენებლობის პერიოდში, კომუნიზმის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზისა და წარმოებისა და განაწილების კომუნისტურ პრინციპებზე გადასვლის პირობების სწრაფად შექმნისათვის მორალურ ფაქტორთან ერთად განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მატერიალურ დაინტერესებას. ჩვენ უნდა გამოვიყენოთ არა მარტო მორალური ფაქტორის დიდი ძალა, — ასეთი ძალაა მარქსისტულ-ლენინური მოძღვრება, კომუნიზმის მშენებლობა, ისეთი საზოგადოების შექმნა, სადაც არ არის ადამიანის ექსპლოატაცია ადამიანის მიერ, სადაც ადამიანი იშრომებს უნარის მიხედვით, ხოლო მიიღებს მოთხოვნილების მიხედვით, — არამედ მატერიალური დაინტერესებაც. საჭიროა უზრუნველვყოთ იმათი შრომის უფრო მაღალი ანაზღაურება, ვინც უფრო ნაყოფიერად მუშაობს, ვინც აწარმოებს უფრო მეტ პროდუქტებს შრომისა და სახსრების ნაკლები დანახარჯებით. ვისაც უფრო დიდი წვლილი შეაქვს ახალი საზოგადოების მშენებლობაში. სწორედ ამისათვის მოგვიწოდებდა ვ. ი. ლენინი, როცა ამბობდა, რომ საჭიროა ფართოდ გამოვიყენოთ მატერიალური დაინტერესების პრინციპი ჩვენს გიგანტურ მუშაობაში საბჭოთა ეკონომიკის მშენებლობისათვის.

ნ. ს. ხრუშჩოვი

წარმატებით განვახორციელოთ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის თებერვლის პლენუმის გადაწყვეტილებანი სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ინტენსიფიკაციის შესახებ

ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის მოხსენება

პარტიული, საბჭოთა და სასოფლო-სამეურნეო ორგანოების ხელმძღვანელ მუშაკთა თათბირზე 1964 წლის 28 თებერვალს

ამხანაგებო! ჩვენ ერთმანეთს გავუზიარეთ აზრები სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმში და გამოვიტანეთ დასკვნა, რომ საჭიროა შევკრიბოთ მუშაკები, რომლებსაც პარტიამ მიანდო სოფლის მეურნეობის ხელმძღვანელობა, და დავაყენოთ მათ წინაშე ცენტრალური კომიტეტის თებერვლის პლენუმის გადაწყვეტილებათა განხორციელების პრაქტიკული საკითხები.

საბჭოთა ხალხი ღრმა კმაყოფილებით შეხვდა სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ინტენსიფიკაციის კურსს, რომელიც პარტიამ დასახა. ახლა უნდა გამოვნახოთ ორგანიზატორული მუშაობის კონკრეტული ფორმები, განვსაზღვროთ ის მთავარი, რასაც ხელი უნდა ჩავჭიდოთ, რომ გადავჭრათ სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების გადიდების ახალი, დიდი ამოცანები.

ამჟამად შეიქმნა და იქმნება ყველა მატერიალური წანამძღვარი სოფლის მეურნეობის წარმატებით განვითარებისათვის. მე ვიტყოდი, რომ წინათ არასოდეს არ გვქონია ისეთი მატერიალური საფუძველი სოფლის მეურნეობის საწარმო ძალების შემდგომი აღმავლობისათვის ბრძოლაში, როგორც ახლა.

პარტია ქიმიის განვითარების დიდ პროგრამას ახორციელებს. მომდინარე წელს ჩვენი ქვეყანა მიიღებს 25 მილიონამდე ტონა მინერალურ სასუქებს, ხოლო 1965 წელს მათი წარმოება 35 მილიონ ტონას მიაღწევს. ეს მუშათა კლასის, მთელი საბჭოთა ხალხის უდიდესი წვლილი იქნება სოფლის მეურნეობის ინტენსიფიკაციის ამოცანის გადაჭრაში.

ამასთან მრეწველობა ზრდის სასოფლო-სამეურნეო მანქანების გამოშვებას, იწყება უმაგალითო მასშტაბის სამუშაოები სარწყავი მიწათმოქმედების დარგში.

1964 წელს სოფლის მეურნეობისათვის გამოიყო ყველაზე დიდი კაპიტალური დაბანდებანი საბჭოთა ხელისუფლების მთელი ისტორიის მანძილზე. თუ 1953 წელს სახელმწიფომ სოფლის მეურნეობას მოახმარა 985 მილიონი მანეთი, მიმდინარე წელს მარტო საწარმოო მიზნებისათვის გამოყოფილია 5 მილიარდ 400 მილიონი მანეთი. ეს უზარმაზარი კაპიტალია, თუ მას გონივრულად გამოვიყენებთ, შეიძლება უაღრესად დიდი ეფექტიანობა მივიღოთ.

პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა და მთავრობამ ამ ბოლო წლების განმავლობაში ბევრად გაადიდეს სოფლის მეურნეობის პროდუქციის შესასყიდი ფასები.

პარტიამ დაგმო ფასების არსებითად ანტისაკოლმეურნეო პოლიტიკა, რომელიც სტალინის სიცოცხლეში ხორციელდებოდა. მაშინ დამზადების ფასები იმდენად მცირე იყო, რომ კოლმეურნეობები პროდუქციის გაყიდვით საწარმოო დანახარჯებსაც კი ვერ ინაზღაურებდნენ. პრაქტიკულად კოლმეურნეთა უმრავლესობის შრომა აუნაზღაურებელი რჩებოდა. მაგალითად, 1952 წელს ერთ შრომადღეზე გაიცა: კალუგისა და ტულის ოლქებში — 1 კაპიკი, რიაზანისა და ლიპეცკისა — 2 კაპიკი, ბრიანსკისა და პსკოვისა — 3 კაპიკი, კოსტრომისა და კურსკის ოლქებში — 4 კაპიკი. ბევრ კოლმეურნეობას წლების განმავლობაში არც ერთი კაპიკი არ გაუცია შრომადღეზე.

ამასთან დაკავშირებით არ შეიძლება არ გავიხსენოთ ასეთი ფაქტი. იმ პერიოდში, უფრო ზუსტად კი 1952 წელს, სტალინმა წამოაყენა წინადადება შექმნილიყო კომისია, რომელიც შეიმუშავებდა პრაქტიკულ ღონისძიებებს კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში მეცხოველეობის განვითარებისათვის. მე მომიხდა ამ კომისიაში ყოფნა. ამხანაგებთან მიქოიანთან, იგნატოვთან და სხვებთან ერთად შევიმუშავეთ წინადადებანი. ისინი საკმაოდ ზომიერი იყო. წარმოების გადიდებით მატერიალური დაინტერესება რომ გაზრდილიყო, დავსახეთ, კერძოდ, რამდენადმე გაგვეზარდა ხორცის, რძისა და სხვა პროდუქტების დამზადების ფასები. მოვახსენეთ სტალინს, მან ნახა და თქვა, არა, არ ვარგა, კიდევ იმუშავეთ, წარმოადგინეთ ახალი წინადადებანი და გაითვალისწინეთ, რომ კოლმეურნეობათა და კოლმეურნეთა გადასახადი დაახლოებით 40 მილიარდი მანეთით უნდა გადიდდესო. და ეს მაშინ, როცა კოლმეურნეობათა მთელი ფულადი შემოსავალი შეადგენდა 42 მილიარდ მანეთს (ძველი ფულით). როგორღა შეიძლებოდა კიდევ 40 მილიარდი მანეთით გაგვეზარდა ის, რასაც უკვე იხდიდნენ კოლმეურნეობები? მთელი თავიანთი ქონება რომ გაეყიდათ, მაშინაც კი ვერ გადაიხდიდნენ კოლმეურნეობები ასეთ გადასახადს.

უკეთ როდი იყო საქმე საბჭოთა მეურნეობებში. მათს პროდუქციას სახელმწიფო იღებდა ისეთ მცირე ფასებში, რომ საბჭოთა მეურნეობებს არ შეეძლოთ რენტაბელურად ემუშავნათ, ეწარმოებინათ მეურნეობა მომგებიანად და, როგორც წესი, ზარალიანი იყვნენ. ეგრეთწოდებული „გეგმითი“ ზარალის დასაფარავად მათ დოტაცია ეძლოდათ. სიკვდილამდე ცოტა ხნით ადრე სტალინმა ისიც კი მოითხოვა, რომ დაგვეშალა საბჭოთა მეურნეობები, ხოლო მიწა კოლმეურნეობებისათვის გადაგვეცა. დიახ, ასე იყო, ამხანაგებო. როცა ფინანსთა სამინისტრომ მოახსენა, რომ საბჭოთა მეურნეობებს ისევ მისცეს დოტაცია ზარალის დასაფარავად, სტალინმა თქვა, რაკი საბჭოთა მეურნეობები ზარალიანია და დოტაცია სჭირდებათ, ისინი უნდა დავშალოთო.

ჩვენ ყველანი შევწუხდით მაშინ, ვთქვით, რომ არ შეიძლება ასე მოვიქცეთ, რომ საქმე ეხება არა საბჭოთა მეურნეობებს, როგორც მეურნეობის ფორმას, არამედ მათი პროდუქციის ფასებს. მით უმეტეს, რომ არსებითად საბჭოთა მეურნეობები მომგებიანი იყვნენ სახელმწიფოსათვის, თუ გავითვალისწინებთ მათი პროდუქციის რეალიზაციის საბოლოო შედეგებს. დიდი გაჭირვებით შევძელით მაშინ დაგვერწმუნებინა სტალინი და შეგვენარჩუნებინა საბჭოთა მეურნეობები. აი როგორი მდგომარეობა იყო.

იმ ღონისძიებათა მეოხებით, რომლებიც პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა განახორციელა, ძირეულად შეიცვალა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების განვითარების ეკონომიური პირობები. ახლანდელი შესასყიდი ფასები საშუალებას გვაძლევს რენტაბელურად ვაწარმოოთ მეურნეობა, უზრუნველვყოთ დაგროვება გაფართოებული კვლავწარმოებისათვის, შესაფერისად ავუნაზღაუროთ შრომა ადამიანებს.

დავასახელებ კოლმეურნეობების მიერ წარმოებული ერთი ცენტნერი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის საშუალო შესასყიდ ფასებს.

	1952 წელი (მანეთი და კაპ.)	1963 წელი (მანეთი და კაპ.)
ხორბალი	0—97	7—56
სიმინდის მარცვალი	0—54	7—66
ბარდა	1—31	20—23
ლობიო	1—47	35—00
შაქრის ჭარხალი	1—05	2—87
ხამი ბამბა	31—88	38—30
მზესუმზირა	1—92	18—10
თამბაქო	72—03	176—65
კარტოფილი	0—47	7—10
ბოსტნეული	1—92	7—52
ძროხის ხორცი	2—03	79—90
ღორის ხორცი	6—72	98—00
რძე	2—52	12—18
კვერცხი ათასი ცალი	19—90	70—00
მატყლი	106—80	378—67

რასაკვირველია, იმ დროსაც გვყავდა მოწინავე კოლმეურნეობები. მართალია, ასეთი ცოტა იყო, მაგრამ კოლმეურნეობების თავმჯდომარეები, სპეციალისტები, კოლმეურნეები, რომლებიც იმ ეკონომიურ პირობებში მომგებიანად აწარმოებდნენ მეურნეობას, ნამდვილი გმირები იყვნენ. ახლა სხვა, შეუდარებელი პირობებია. ამჟამად მოქმედი შესასყიდი ფასების პირობებში ათასობით კოლმეურნეობა და საბჭოთა მეურნეობა რენტაბელურად აწარმოებს მეურნეობას, ზრდის ძირითად კაპიტალს, ზრდის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოებას. და თუ ახლა ვინმე წამგებიანად აწარმოებს მეურნეობას, ეს გამოწვეულია არა ფასებით, არამედ აქ ბრალი მიუძღვით თვით ორგანიზატორებს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან წარმოებისათვის, ადამიანთა შერჩევისათვის, მათი სწავლებისათვის, საჭირო მექანიზმების შეძენისათვის, წარმოების ტექნოლოგიის შემუშავებისათვის.

ორგანულ-მინერალური ნარევის მოწინააღმდეგენი ამბობენ, რომ ზოგიერთი კაპიტალურ ქვეყანაში სასუქები უფრო ხშირად წმინდა სახით შეაქვთ. მართალია, ცნობილ ამერიკელ ფერმერს ჰარსტს, მაგალითად, ნაკელი არ შეაქვს ნიადაგში. მას მიაჩნია, რომ ნაკელის მომზადების, გატანისა და ნიადაგში შეტანის ხარჯები ეკონომიურად ვერ ნაზღაურდება. შესაძლოა ჰარსტისათვის ეს სწორიც ყოფილიყოს. მისი მეურნეობა განლაგებულია მდიდარ შავნიადაგიან ადგილას, იქ ბევრი ნალექი მოდის — ათას მილიმეტრამდე. ჰარსტი თესავს მარტო ერთ კულტურას — სიმინდს, რომელსაც თავისებური ფესვთა სისტემა და კვების თავისებურებანი აქვს.

მაგრამ სწორია თუ არა ეს იმ რაიონებისათვის, სადაც ჰავისა და ნიადაგის პირობები სულ სხვაა? მაგალითად, ჩვენს ჩრდილოელ მეზობლებს — სკანდინავიის ქვეყნების სოფლის მეურნეობის მუშაკებს, მიაჩნიათ, რომ მინერალური სასუქები ყველაზე დიდ ეფექტს იძლევა ნაკელთან შეხამებით.

ასეთივე აზრისაა გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ბევრი სხვა მეცნიერი მუშაკი და პრაქტიკოსი. ამას წინათ სკკპ ცენტრალურ კომიტეტში წერილი გამოგზავნა სახალხო მამულ „შვანებერგის“ დირექტორმა ამხ. შტრუბემ. იგი, კერძოდ, წერს:

„მე გულმოდგინედ შევისწავლე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დეკემბრის პლენუმის მასალები. ქიმიური ქარხნები, რომლებიც თქვენში შენდება, სწრაფად დაეხმარებიან სოფლის მეურნეობას დასახული მიზნების მიღწევაში.

ჯერ კიდევ რამდენიმე წლის წინათ მე, ალბათ ისევე, როგორც სხვებმაც, ყურადღება მივაქციე იმას, რომ მინერალური სასუქების გამოყენება ორგანული სასუქების გარკვეული ნაწილის დაუმატებლად სწრაფად იწვევს ნიადაგის ბაქტერიების ცვლილებას.

მინერალური სასუქები, რომლებიც ორგანულ ნივთიერებებთან შეხამებით შეაქვთ ნიადაგში, ყველაზე დიდ ეფექტს იძლევიან, და ჩვენ მუდამ ვხედავთ, რომ ნიადაგი, რომელიც თუნდაც მინიმალური რაოდენობით იღებს ნაკელს, თავისი კულტურით სრულიად განსხვავდება იმ ნიადაგისგან, რომელშიც ნაკელი არ შეაქვთ“.

არ შეიძლება ყური არ ვათხოვოთ ამხანაგ შტრუბეს რჩევას. მე ვიცნობ ამ კაცს და დიდად ვცემ პატივს მის აზრს. მას დიდი ცოდნა და მდიდარი პრაქტიკული გამოცდილება აქვს. სახალხო მამულმა, რომელსაც ამხ. შტრუბე ხელმძღვანელობს, შარშან ჰექტარზე მიიღო 45 ცენტნერი მარცვალი, მთ შორის ხორბალი — 50 ცენტნერი. მეურნეობაში საშუალოდ ჰექტარზე მიიღეს 350 ცენტნერი შაქრის ჭარხალი, 200 ცენტნერი კარტოფილი და 500 ცენტნერი მეორადი კულტურა — სასილოსე სიმინდი. აი სოფლის მეურნეობის დარგში მისი ცოდნის დახასიათება.

ჩვენ მარცვლეულის ნათესებში პრაქტიკულად ჯერ არ შეგვაქვს მინერალური სასუქები. თუ მხარს დავუჭერთ იმ მეცნიერებს, რომლებიც მინერალური სასუქების მხოლოდ სუფთად გამოყენებას მოითხოვენ, მაშინ რა გაჰოვა? ჩვენ მომავლით გვხიბლავენ, დღეს კი გვაიძულებენ გადავყაროთ ნაკელი, თუმცა ჩვენს ქვეყანას ჯერჯერობით საკმარისი რაოდენობით არ მოეპოვება მინერალური სასუქები. განა ეს მართებულია? ვგონებ, მაშინაც, როცა საკმარისად გვექნება მინერალური სასუქები, კოლმეურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები უარს არ იტყვიან ნაკელის შეტანაზე, განსაკუთრებით არაშავნიადაგიან ზონაში.

მე ბევრჯერ მომისმენია ამხ. ლისენკოსათვის, ვყოფილვარ მის მინდვრებში, მინახავს სასუქების გამოყენების მისი წესის ეფექტიანობა. მეურნეობა „გორკი ლენინსკიეში“ ჰექტარზე 30 ცენტნერ ხორბალს და 500 ცენტნერ შაქრის ჭარხალს რომ იღებენ, ეს ტ. დ. ლისენკოს თეორიის საუკეთესო ატესტატია. ბევრი მეურნეობა მისი მეთოდით ანოყივრებს მიწას და ის, ვინც ამ მეთოდს უნარიანად იყენებს, დადებით შედეგებსაც აღწევს. თუმცაღა, არიან ისეთებიც, ვინც ამბობს, ორგანულ-მინერალური ნარევი გამოვიყენე. მაგრამ კარგი შედეგი ვერ მივიღეო. რა შეიძლება ითქვას ამის შესახებ? ღუმელის აშენება თითქოს ადვილია, მაგრამ ყველას როდი შეუძლია. ივივე შეიძლება ითქვას ორგანულ-მინერალურ ნარევებზე: საჭიროა იცოდე მათი მომზადება და მიწის სწორად განოყივრება.

რაკი ლაპარაკი ორგანულ-მინერალურ ნარევებზე ჩამოვარდა, მინდა მოვიყვანო ასეთი მაგალითი: ერთხელ ჩემთან მოვიდა ამხ. სმირნოვი — რუსეთის ფედერაციის სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოებისა და დამზადების ყოფილი მინისტრი. რამდენიმე ხნით ადრე, სანამ ეს ამბავი მოხდებოდა, მან ავსტრიაში იმოგზაურა. სოფლის მეურნეობას იქ მაღალ დონეზე აწარმოებენ და, ალბათ, ბევრი სასარგებლო რამის ნახვა შეიძლება. ჩამოვიდა იქიდან და აღტაცებით მიამბობს, ავსტრიაში ორგანულ-მინერალურ ნარევებს ამზადებენო. იგი ამაზე ისე ლაპარაკობდა, თითქოს რაღაც ახალი, არნახული ყოფილიყო. ერთი სიტყვით, დუნკა გავუშვით ევროპაში. **(გამოცოცხლება დარბაზში).**

მოვუსმინე ამხ. სმირნოვს, შემდეგ კი ვკითხე. იცნობს თუ არა აკადემიკოს ტ. დ. ლისენკოს მეთოდს, მის ორგანულ-მინერალურ ნარევებს.

იგი დაფიქრდა და მიპასუხა: ვიცნობ.

ახლა მითხარით. ვკითხე მას, განსხვავდება თუ არა ის, რასაც ავსტრიელები აკეთებენ, იმისაგან, რასაც ტ. დ. ლისენკო გვირჩევს?

კვლავ დაფიქრდა და თქვა: მგონია, ერთი და იგივეა.

მე ეჭვი არ მეპარება ამხ. სმირნოვის პატიოსნებაში. მაგრამ როგორ შეიძლება არ ვკითხო ასეთ მუშაკს, რა უნდოდა ავსტრიაში? მოსკოვის შახლობლად, „გორკი ლენინსკიეში“ ალბათ უკვე თხუთმეტი წელია პრაქტიკულად გვიჩვენებენ, თუ როგორ უნდა დავამზადოთ ნარევები, როგორ გამოვიყენოთ ისინი. ბევრი კოლმეურნეობა და საბჭოთა მეურნეობა კიდევაც იყენებს ასეთ სასუქებს და შესანიშნავ შედეგებს იღებს. ზოგი სპეციალისტი კი ვენაში მიდის, ხოლო შემდეგ პრესაში გამოდის, და, შესაძლოა, დისერტაციასაც ამზადებს ტორფთან შერეული მინერალური სასუქების მომზადების ავსტრიული მეთოდის დანერგვის შესახებ. რა საჭირო ამერიკის აღმოჩენა, რა საჭიროა ახალ რამედ გავაღოთ ის, რაც დიდი ხანია ცნობილია, რაც გამოსცადეს ჩვენმა საბჭოთა მეცნიერებმა, რაც დაადასტურა პრაქტიკამ?

(გაგრძელება მე-2 გვერდზე)

პონკრეტულად, საქმის ცოდნით ვუხელმძღვანელოთ მეურნეობას

ვერ შევურიგდებით იმას, რომ მაღალგანვითარებული მეურნეობების გვერდით გვხვდება ისეთი კოლმეურნეობები, სადაც წარმოება პრიმიტიულად არის ორგანიზებული, მას თითქმის ისევე ეწევიან, როგორც წინათ ერთპიროვნულ მეურნეობაში.

ახლანდელი სოფლის მეურნეობა მსხვილი სოციალისტური მანქანური წარმოებაა, და მას უნდა შეესაბამებოდეს ორგანიზაციის დონეც და ტექნოლოგიაც.

საკოლმეურნეო მშენებლობის პირველ სტადიაზე, როცა ჯერ კიდევ არა გვქონდა მექანიზმები, კოლმეურნეობების საწარმოო ბაზას შეადგენდა ის ინვენტარი, რომელსაც ერთპიროვნული გლეხი ხმარობდა. ასეთი ინვენტარი ხშირად კავი იყო. იმ პერიოდში კოლმეურნეობებში იმდენი ხალხი კი არ მუშაობდა, რამდენიც წარმოებისათვის იყო საჭირო, არამედ იმდენი, რამდენიც სოფელში ცხოვრობდა. ამიტომ პროდუქტების წარმოების გადიდების არავითარი სტიმული არ იყო. მაშინ ისახავდნენ საკმაოდ მარტივ მიზანს — ყველასათვის მიეცათ შესაძლებლობა ცოტ-ცოტა მონაწილეობა მიეღოთ შრომაში, მიეღოთ თავიანთი წილი კოლმეურნეობის შემოსავლიდან. პროდუქტების განაწილებაც კი წარმოებდა არა დახარჯული შრომის რაოდენობისა და ხარისხის მიხედვით, არამედ მჭამელთა მიხედვით. სამწუხაროდ, ეს ძველი რამ დღემდე ვერ მოგვიშორებია, თუმცა წარმოების პირობები ახლა სულ სხვაგვარია. ჩვენ შეიქმენით მძლავრი ინდუსტრია, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს მივეცით მილიონობით ტრაქტორი და სხვა მანქანები. ყოველივე ეს საშუალებას გვაძლევს ბევრად ვავზარდოთ შრომის ნაყოფიერება.

კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ზოგიერთი ხელმძღვანელი ახლაც ჩიკის, მუშახელი არ გვყოფნისო. მაგრამ თუ უფრო ღრმად გავერკვევით, მიზეზი ეს როდია. მუშახელი ხშირად გვაკლია იმიტომ, რომ ცუდად ორგანიზებულია შრომა, დაბალია მისი ნაყოფიერება. ბევრი კოლმეურნე ასრულებს მეორეხარისხოვან, დამხმარე სამუშაოებს, უჭირავს სხვადასხვა ადმინისტრაციული თანამდებობა. ამავე დროს უფრო ნაყოფიერი შრომის პირობები არა აქვთ შექმნილი იმ კოლმეურნეებსა და საბჭოთა მეურნეობების მუშებს, რომლებიც უშუალოდ აწარმოებენ პროდუქციას, მუშაობენ მინდვრად, მეცხოველეობის ფერმებში.

ამ ადამიანებს რომ ვასწავლოთ, მივცეთ ტექნიკა, მატერიალურად დავაინტერესოთ მარცვლის, შაქრის ჭარხლის, ბამბის, კარტოფილის, ბოსტნეულის, ხორცის, რძის, კვერცხისა და სხვა პროდუქტების წარმოების გადიდებით, მოკლე ვადაში შევძლებთ მივაღწიოთ იმ მაჩვენებლებს, რომლებსაც ახლა სოფლის მეურნეობის მოწინავეებმა მიაღწიეს.

ახალი საზოგადოების მშენებლობის პერიოდში, კომუნიზმის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზისა და წარმოებისა და განაწილების კომუნისტურ პრინციპებზე გადასვლის პირობების სწრაფად შექმნისათვის მორალურ ფაქტორთან ერთად განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს მატერიალურ დაინტერესებას. ჩვენ უნდა გამოვიყენოთ არა მარტო მორალური ფაქტორის დიდი ძალა. — ასეთი ძალაა მარქსისტულ-ლენინური მოძღვრება, კომუნიზმის მშენებლობა, ისეთი საზოგადოების შექმნა, სადაც არ არის ადამიანის ექსპლოატაცია ადამიანის მიერ, სადაც ადამიანი იშრომებს უნარის მიხედვით, ხოლო მიიღებს მოთხოვნილების მიხედვით, — არამედ მატერიალური დაინტერესებაც. საჭიროა უზრუნველვყოთ იმათი შრომის უფრო მაღალი ანაზღაურება, ვინც უფრო ნაყოფიერად მუშაობს, ვინც აწარმოებს უფრო მეტ პროდუქტებს შრომისა და სახსრების ნაკლები დანახარჯებით. ვისაც უფრო დიდი წვლილი შეაქვს ახალი საზოგადოების მშენებლობაში. სწორედ ამისათვის მოგვიწოდებდა ვ. ი. ლენინი, როცა ამბობდა, რომ საჭიროა ფართოდ გამოვიყენოთ მატერიალური დაინტერესების პრინციპი ჩვენს გიგანტურ მუშაობაში საბჭოთა ეკონომიკის მშენებლობისათვის.

როგორ გადავჭრათ ეს ამოცანა. როგორ გავაძლიეროთ კოლმეურნეთა და საბჭოთა მეურნეობების მუშათა მატერიალური დაინტერესება პროდუქციის წარმოების გადიდებით?

საჭიროა გაბედულად უზრუნველვყოთ მატერიალური წახალისება წარმოებული პროდუქციის რაოდენობისა და ხარისხისათვის. რაც უფრო მეტი პროდუქცია აწარმოვა კოლმეურნემ ან საბჭოთა მეურნეობის მუშამ, მით უფრო მეტი ანაზღაურება უნდა მიიღოს მან თავისი შრომისათვის. ან ვინ უნდა წავახალისოთ უწინარეს ყოვლისა, თუ არა ის მუშაკები, რომლებიც მატერიალურ ფასეულობებს ქმნიან!

საჭიროა ვიბრძოლოთ გათანაბრების წინააღმდეგ, შრომის მიხედვით ანაზღაურების პრინციპების დაცვისათვის. გათანაბრება ყოველთვის საზიანო იყო. მაგრამ იგი განსაკუთრებით საზიანოა ახლა, როცა ჩვენ უნდა მივაღწიოთ შრომის ნაყოფიერების ახალ, უფრო მაღალ დონეს და როცა მუშაობის უკეთესი ნიმუშებისათვის მატერიალურ წახალისებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება.

რას ნიშნავს ვიბრძოდეთ შრომის მაღალი ნაყოფიერებისათვის, რა ამოცანები დგას ამ დიდმნიშვნელოვან საქმეში კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელთა წინაშე? ეს იმას ნიშნავს, რომ უნარიანად ვაწარმოებდეთ მეურნეობას, ვიცოდეთ მისი ეკონომიკა, უნარი გვქონდეს დავრაზმოთ კოლმეურნენი, სწორად შევარჩიოთ, გავანაწილოთ ადამიანები და ვასწავლოთ მათ, დავეხმაროთ თავიანთი შრომის მექანიზებაში, სწორად ავაგოთ ანაზღაურების სისტემა, მატერიალური დაინტერესება, შრომის ანაზღაურების დროს გამოვყოთ ისინი, ვისზეც დამოკიდებულია საქმის გადაწყვეტა, ისინი, ვინც აწარმოებს მარცვალს, შაქრის ჭარხალს, ბამბას, კარტოფილს, ბოსტნეულს, ჩაის, ხორცს, რძესა და სხვა პროდუქტებს.

ეს ჩვენი ორგანიზატორული მუშაობის, მეურნეობის ყოველდღიური ხელმძღვანელობის ერთი, ფრიად მნიშვნელოვანი მხარეა. მეურნეობის ხელმძღვანელობის პრაქტიკაში ნაკლებად მნიშვნელოვანი პირობა როდია კონკრეტულობა მუშაობაში. ვ. ი. ლენინი, რომელსაც ყველაზე უკეთ ესმოდა ეკონომიკის მნიშვნელობა კომუნისტური საზოგადოების გამარჯვებისათვის, მუდამ მოგვიწოდებდა გვცოდნოდა საქმე, ხელი აგვეღო ზოგად ფრაზებსა და ზოგად მსჯელობაზე, ყველაფერი გაგვეზომა პრაქტიკული საქმით, მიღწეული შედეგებით.

უკანასკნელი ორი წლის მანძილზე პარტიამ განახორციელა მნიშვნელოვანი ორგანიზაციული ღონისძიებანი. შეიქმნა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების საწარმოო სამმართველოები, საწარმოო პრინციპით გარდაიქმნა პარტიული ორგანიზაციები. ეს კარგია, ამან გააძლიერა ჩვენი ორგანიზატორული მუშაობა, იგი უფრო მიზანდასახული და ქმედითი გახადა. მაგრამ, ამხანაგებო, მოდით ფორმალურად ნუ კი შევაფასებთ მუშაობას, არამედ შევაფასოთ არსებითად, მეტი სიმკაცრითა და მომთხოვნელობით მივუდგეთ იმას, რაც ჩვენ გვაქვს, ხელმძღვანელობის გარდაქმნაში მიღწეულ შედეგებს.

თუ ასეთ სიმკაცრით მივუდგებით, შეიძლება ითქვას, რომ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელობის ახალი ორგანოები მთელ რიგ შემთხვევებში ჯერ კიდევ ძველი მეთოდებით მუშაობენ. ორგანიზაციული ფორმები შეიცვალა, ხოლო მუშაობის შინაარსი ხშირად ძველი რჩება. რასაკვირველია, ხელმძღვანელობა უფრო კონკრეტული გახდა, იმიტომ რომ თვით ორგანიზაციულ სტრუქტურაში არის წარმოების უფრო ღრმად შესწავლის შესაძლებლობანი. თუნდაც იმიტომ, რომ საოლქო კომიტეტი, მაგალითად, არის სოფლის საოლქო კომიტეტი და მან უნდა განახორციელოს პარტიული ხელმძღვანელობა სასოფლო-სამეურნეო წარმოებისადმი, პარტიული ხელმძღვანელი უფრო ხშირად უნდა მიდიოდეს კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში, პარტიულ ორგანიზაციებში, უკეთ იცოდეს საქმე.

ამ აზრით, ვიმეორებ, ხელმძღვანელობა უფრო კონკრეტული გახდა. მაგრამ ეს ახლა ცოტაა. წარმოება, სამრეწველოა იგი თუ სასოფლო-სამეურნეო, მეტად მრავალმხრივია, იგი მოითხოვს ხელმძღვანელებისაგან ღრმა სპეციალიზაციას თვით დარგში. იგი მოითხოვს მეცნიერულ ცოდნას, ახლის გრძნობას, იმისათვის დროულად მხარდაჭერის უნარს, რაც შეესაბამება წარმოების ინტერესებს, და იმის თავიდან აცილების უნარს, რასაც შეუძლია ზიანი მიაყენოს მეურნეობას. მინდა კიდევ ერთხელ მოვიყვანო ერთ-ერთი მაგალითი, რომელზეც ლაპარაკი იყო ცენტრალური კომიტეტის თებერვლის პლენუმზე.

თქვენ გახსოვთ, რომ პლენუმზე გამოვიდა სასუქებისა და აგრონიადაგმცოდნეობის სრულიად საკავშირო სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის დირექტორი ამხ. ჩერმისინოვი. თავის გამოსვლაში იგი ყრუდ განაგრძობდა დავას აკადემიკოს ტ. დ. ლისენკოსთან სასუქების გამოყენების საკითხზე. როგორც ჩანს, ამხ. ჩერემისინოვი და ზოგიერთი სხვა აგროქიმიკოსი ადგანან იმ პოზიციას, რომ შევიტანოთ წმინდა მინერალური სასუქები, მაშინ როცა სხვა მეცნიერებს მიაჩნიათ, რომ მინერალური სასუქები მეტ ეფექტს მოგვცემენ იმ შემთხვევაში, თუ მათ შევურევთ ორგანულ სასუქებს და ისე შევიტანთ ნიადაგში.

როგორ მოვეკიდოთ ასეთ დავას? დავენდოთ მარტო მაგალთებს? მაგრამ ორივე ოპონენტს შეუძლია მოიყვანოს ფაქტები, რომლებიც თითქოს ადასტურებენ ორივე მიმართულების სისწორეს. თქვენ იცით, თუ როგორ შეარჩევენ ხოლმე ზოგჯერ ასეთ ფაქტებს დისკუსიებზე. **(გამოცოცხლება დარბაზში).**

რა ვქნათ, კვლავ განვაგრძოთ მეცნიერული დისპუტი? ეს, რასაკვირველია, სასარგებლოა. მაგრამ არ შეიძლება დავივიწყოთ, რომ საკითხს, რომელზეც ვლაპარაკობთ, დიდი მნიშვნელობა აქვს კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობებისათვის და, თუ ვერ მოვნახავთ სწორ გადაწყვეტას და დაუსრულებლად ვიკამათებთ, შეიძლება სერიოზული ზიანი მივაყენოთ წარმოებას. სანამ მეცნიერები დავობენ, კოლმეურნეობების თავმჯდომარეებსა და საბჭოთა მეურნეობების დირექტორებს, როგორც იტყვიან ხოლმე, თმა ყალუზე უდგებათ. მათ არა მარტო უნდა უსმინონ დავას, არამედ შეიტანონ სასუქებიც, ამასთან შეიტანონ ისე, რომ მიიღონ რაც შეიძლება მეტი ეფექტი.

ორგანულ-მინერალური ნარევი ბევრ ადგილზე ბევრ ადგილზე ბევრ ადგილზე

ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის მოხსენება

(გაგრძელება)

უნდა გვქონდეს ჩვენი, საბჭოთა სიამაყე. რატომ უნდა მივცეთ პრიორიტეტი სხვა ქვეყანას წარმოების იმ მეთოდებში, რომლებსაც გზა გაუკაფა ჩვენმა მეცნიერებამ, ჩვენმა საბჭოთა ქვეყანამ.

სულაც არ ვფიქრობ უგულებელვყო საზღვარგარეთის მეცნიერებისა და პრაქტიკის მიღწევები. პირიქით, პარტია მოგვიწოდებს ჩვენი მშენებლობის ინტერესებისათვის გამოვიყენოთ ყოველივე საუკეთესო, რაც მსოფლიო მეცნიერებამ დააგროვა. მაგრამ არ შეიძლება შევამციროთ ის, რასაც ჩვენი ადამიანები აკეთებენ. და ეს მყავე პატრიოტიზმი — „ბურახის“ პატრიოტიზმი როდია, თუმცა, უნდა შევნიშნო, რომ ბურახი, რომელსაც ჩვენში ამზადებენ, საუკეთესოა, უფრო სასიამოვნოა, ვიდრე ამერიკული „კოკა-კოლა“.

ერთი სიტყვით, საზღვარგარეთის გამოცდილება გონივრულად უნდა გადმოვიღოთ, მაგრამ არ უნდა დავივიწყოთ ის ახალი, სასარგებლო, რასაც მიაღწია ჩვენმა მეცნიერებამ, რაც შემოწმებულია კოლმეურნეობებში, საბჭოთა მეურნეობებში და კარგად ემსახურება სოფლის მეურნეობის განვითარების საქმეს.

როცა მუშაობის კონკრეტულობას ვეხები, არ შემიძლია არ აღვნიშნო ასეთი ფაქტიც. ჩვენ უკვე მრავალი წელია მოვუწოდებთ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს განახორციელონ ნიადაგების გაკირიანება. შეიქმნა ორი თვალსაზრისი ამ ამოცანის გადაჭრის შესახებ. ზოგი მეცნიერი ამტკიცებს, რომ საჭიროა რამდენიმე ტონა სუფთა კირი შევიტანოთ ჰექტარზე, ზოგი გვირჩევს კირი შევიტანოთ ტორფთან და ნაკელთან ერთად და ნაკელი რაოდენობით. ეს მარტო აგრონომიული დავა როდია. გაკირიანების წესთან დაკავშირებულია ეკონომიკა. თუ ჰექტარ ნიადაგში შევიტანთ ხუთ ტონა სუფთა კირს, ეს ერთი საქმეა, და თუ შევიტანთ ნარევს და არა ხუთ ტონას, არამედ 5-7 ცენტნერს, — ეს სხვა საქმეა. კირი ხომ უნდა ამოვიღოთ, უნდა გადავიტანოთ, შევიტანოთ ნიადაგში. ამიტომ საჭიროა მხარი დავუჭიროთ გაკირიანების იმ მეთოდს, რომელიც ეკონომიური თვალსაზრისით უფრო ეფექტიანია.

ამასთანავე საჭიროა გამოვიყენოთ სხვა შესაძლებლობანი. ესტონეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველმა მდივანმა ი. გ. კებინმა თქვა, რომ რესპუბლიკაში ბევრია ნარჩენი — ფიქალის ნაცარი. თუმცა, ნაცარი ფხვიერია, ზოგიერთი სპეციალისტი ამტკიცებს, რომ საჭიროა მისი გრანულირება. მაგრამ რადგანაც ეს ეკონომიურია და ამართლებს თავის დანიშნულებას, მოდით ვაწარმოოთ მისი გრანულირება.

ი. გ. კებინი. ჩვენ გამოვნახეთ მტვრისებრი ფიქალის ნაცრის შეტანის წესი.

ნ. ს. ხრუშჩოვი. მაშინ მით უმეტეს უნდა გამოვიყენოთ. მე არ მინახავს თქვენი კირიანი მასალა, მაგრამ მითხრეს, რომ ფიქალის ნაცარი გამოდგება იმისათვის, რომ უშუალოდ შევიტანოთ ნიადაგში. ესტონეთში იგი მილიონობით ტონა დაგროვეს, ხოლო იქვე ახლოს ლენინგრადის ოლქი, ბელორუსია და ზოგიერთი სხვა რესპუბლიკა კირიანი მასალების ნაკლებობას განიცდიან, მაგრამ არ იყენებენ მუქთ ესტონურ ნედლეულს.

არ ვიცი, რამდენ ფიქალის ნაცარს იყენებენ თვით ესტონეთში. ამბ. კებინ, იქნებ თქვენ ურჩევთ სხვებს, თვითონ კი არ იყენებთ ფიქალის ნარჩენებს გაკირიანებისათვის?

ი. გ. კებინი. რესპუბლიკაში ვიყენებთ მილიონ ტონა ფიქალის ნაცარს.

ნ. ს. ხრუშჩოვი. ლატვიელებს მიაქვთ თქვენგან ეს მასალა?

ი. გ. კებინი. არ ვიცი.

ნ. ს. ხრუშჩოვი. ამბ. პელშე, იყენებთ ესტონეთის ფიქალის ნარჩენებს?

ა. ი. პელშე. თითქმის არა.

ნ. ს. ხრუშჩოვი. და ამავე დროს ამბობთ, რომ არ გყოფნით კირი. ასე არ შეიძლება, ამხანაგებო. თუ არ შეიტანთ კირს მყავე ნიადაგებში, მინერალურ სასუქებს ეფექტი არ ექნება. იქ, სადაც არ არის სხვა კირიანი მასალა, საჭიროა კარიერების დამუშავება, კირქვის სამრეწველო ამოღება ორგახიზაცია და კოლმეურნეობებისათვის მიყიდვა. მაგრამ თუ არის მზა კირიანი მასალა — ფიქალის ნაცარი, ამასთან შემოწმებული, როგორ შეიძლება არ გამოვიყენოთ იგი, რა ფასი აქვს მაშინ ზოგიერთი ჩვენი მუშაკის სიტყვებს გაკირიანების მნიშვნელობის შესახებ?

როგორც ჩანს, ჩვენში ჯერ კიდევ ძლიერია ძველი ავადმყოფობა — ზოგადი ლაპარაკი, ზოგადი მოწოდებანი კონკრეტული ორგანიზატორული მუშაობის ნაცვლად. ზოგიერთი ჩვენი ამხანაგი გადაჭარბებულად აფასებს გადაწყვეტილებათა ძალას, ზოგჯერ ასე მსჯელობს: რადგან მიღებულია საკავშირო დადგენილება, მაშასადამე, რესპუბლიკები ხელს მოჰკიდებენ მის შესრულებას. რესპუბლიკაშიც ზოგი ვინმე ამგვარადვე მსჯელობს: პლენუმი მოაწყეს, რეზოლუცია მიიღეს — ოლქებში ყველაფერი კარგად იქნება. პარტიის საოლქო კომიტეტი ალბათ ასევე ფიქრობს საწარმოო სამმართველოსა და პარტკომზე, იმედი აქვს, რომ ისინი მოჰკიდებენ ხელს კონკრეტულ მუშაობას. ხოლო საწარმოო სამმართველო და პარტკომი, რომლებმაც საოლქო კომიტეტის მითითება მიიღეს, თავის მხრივ, კოლმეურნეობას ან საბჭოთა მეურნეობას უგზავნიან დეპეშებს, იწვევენ თათბირებს, „შეახურებენ“ საკოლმეურნეო კადრებს. სამმართველოს უფროსი და პარტიული კომიტეტის მდივანი წარმოთქვამენ სიტყვებს და კმაყოფილი არიან, — „ლაზათიანად დავუცაცხანეთ, შევახურეთ, ახლა საქმე კარგად წავა“. ისინი, ვინც „შეახურეს“, აგრეთვე „შეახურებენ“ ხელქვეითებს. ერთი სიტყვით, ყველანი ერთმანეთს „შეახურებენ“, მაგრამ კონკრეტულ საქმეს ნაკლებად აკეთებენ.

ამის შედეგად კი ირკვევა, რომ საქმე „ადგილიდან არ დაძრულა“. ფორანი ძლივს მიჩოჩავს ან ერთ ადგილზე დგას. არ შეიძლება ასე მოვეკიდოთ საარსებო პრაქტიკულ საჭიროებებს. ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა მიიღო სოფლის მეურნეობის ინტენსიფიკაციის დიდი პროგრამა. და ეს მარტო სიტყვები როდია. ეს გადაწყვეტილება ემყარება სახელმწიფოს მატერიალურ რესურსებს. პარტია და მთავრობა შვიდწლედის განმავლობაში 10 მილიარდ მანეთზე მეტს ახმარენ ქიმიურ მრეწველობას უშუალოდ სოფლის მეურნეობისათვის, ესე იგი მინერალური სასუქების ქარხნების მშენებლობას, უზარმაზარ სახსრებს აბანდებენ ელექტრიფიკაციისათვის, მექანიზაციისათვის, ირიგაციისა და მელიორაციისათვის. ჩვენ უნდა გამოვიჩინოთ ნებისყოფა. სიმტკიცე, უნარი, უფრო კონკრეტულად მოვაწყოთ მუშაობა კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში. მხოლოდ ამ შემთხვევაში მივიღებთ საჭირო ეფექტს.

ზოგიერთმა შეიძლება იფიქროს, რა არის, რომ ხრუშჩოვი ასეთი მინორული კილოთი ლაპარაკობს, საწარმოო სამმართველოები კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს ახლა ხომ უფრო კონკრეტულად ხელმძღვანელობენ.

დიახ, ამხანაგებო, პარტიული და საბჭოთა ორგანოები ახლა უფრო კონკრეტულად ხელმძღვანელობენ, უკეთ იცნობენ მეურნეობას, მაგრამ ჯერ კიდევ ადრეა ლაპარაკი იმაზე, რომ უკან დაიხიოთ, რადგან მეტად კონკრეტულად მუშაობთ ეკონომიკაზე. საქმე ეს როდია. მე ვლაპარაკობ ნაკლოვანებებზე იმიტომ, რომ მომზადებული ვართ უკეთ მუშაობისათვის, შეგვიძლია უფრო კარგად ხელმძღვანელობა, მაგრამ სრულად ვერ ვიყენებთ ჩვენს შესაძლებლობებს.

რაზეა დამოკიდებული ხელმძღვანელობის კონკრეტულობა? ჩვენს კადრებზე, მათს ცოდნასა და გამოცდილებაზე. პარტიამ შექმნა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების საწარმოო სამმართველოები. ეს ხელმძღვანელობის კარგი ორგანიზაციული ფორმაა. მაგრამ ვიცით თუ არა, როგორი კადრებია შერჩეული, ვის აქვს მინდობილი პრაქტიკული მუშაობა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელობის დარგში. სამმართველოებში კი ისეთი მუშაკებიც არიან, რომლებსაც ჭინჭარი კანაფისაგან ვერ გაურჩევიათ. ზოგჯერ ადამიანებს სასოფლო-სამეურნეო განათლება არა აქვთ და სასოფლო-სამეურნეო წარმოებასაც ვერ იცნობენ. ეს ადამიანები კოლმეურნეობათა თავმჯდომარეებად რომ დავაწინაუროთ, ორი კვირის შემდეგ თავს შეირცხვენენ. მიუხედავად ამისა, ასეთ მუშაკებს მიაჩნიათ, რომ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელობა ადვილი საქმეა: გაგზავნე დეპეშა, დარეკე, შეახურე, და ყველაფერი კარგად იქნება.

უბედურება მარტო ის როდია, რომ ადამიანს საჭირო ცოდნა არა აქვს. უბედურება ის არის, რომ ასეთი მუშაკი მითითებებს აძლევს იმ ადამიანებს, ვისაც შეუძლია ჭინჭარი კანაფისაგან გაარჩიოს, — კოლმეურნეობათა თავმჯდომარეებს, საბჭოთა მეურნეობების დირექტორებს, — და აბა გაბედე წინააღმდეგობა გაუწიო: იჯი რანგით მაღლა დგას.

ხარისხების ტაბელს ჯერჯერობით არ დაუკარგავს, სამწუხაროდ, თავისი ძალა. მაგონდება ერთი საინტერესო შემთხვევა. ერთხელ წავესწარი ორი სამხედრო მოსამსახურის — პოლკოვნიკის და გენერლის დავას. დავა გაჩაღდა სუფრაზე, სადილის დროს. იგრძნობოდა, რომ პოლკოვნიკი უფრო ნაკითხი კაცი იყო, და ამ დავაში, როგორც იტყვიან ხოლმე, გამოუვალ მდგომარეობაში ჩააყენა გენერალი. და როცა მას აღარ დარჩა რაიმე არგუმენტი, მაგიდას მუშტი დაკრა და თქვა: „ამხანაგო პოლკოვნიკო, თავს ნუ გაგვიდათ!“ **(გამოცოცხლება დარბაზში, სიცილი).** პოლკოვნიკმა უპასუხა: „არის, ამხანაგო გენერალო“, — და გაჩუმდა. ერთბაშად ცხადი გახდა, რომ იგი პოლკოვნიკია, ხოლო მეორე — გენერალი, მაშასადამე, პოლკოვნიკი ვერ შეეპასუხება გენერალს და უნდა მოუსმინოს და უპასუხოს: „არის“.

ეი ასე, სამწუხაროდ, ამტკიცებს თავის სიმართლეს ზოგიერთი ხელმძღვანელი მუშაკი სოფლის მეურნეობაში. თუ მას არა აქვს მეცნიერული, საწარმოო დამამტკიცებელი საბუთები, იგი მიმართავს ბრძანებას, ადმინისტრირებას, რაც ყოვლად შეუწყნარებელია კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობებისადმი ხელმძღვანელობის პრაქტიკაში.

მთელი საქმე დამოკიდებულია ადამიანებზე, კადრებზე. უკვე ორი წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც გარდავქმენით სოფლის მეურნეობის მართვა. ამ ხნის განმავლობაში შეიძლებოდა შეგვერჩია მცოდნე მუშაკები, მოგვემზადებინა ადამიანები, თუ მათ არა აქვთ სპეციალური ცოდნა, მოგვეწყო კურსები, აგვემაღლებინა მათი კვალიფიკაცია.

თუ კადრების შერჩევისა და სწავლების ამოცანას ვერ გადავჭრით, ბოლომდე ვერ გამოვიყენებთ სოფლის მეურნეობის მართვის ახალი სისტემის უპირატესობას. ეს სისტემა კი კარგია, იგი შეიცავს დიდ შესაძლებლობებს, საშუალებას გვაძლევს უფრო კონკრეტულად ვუხელმძღვანელოთ სასოფლო-სამეურნეო წარმოებას, ვაწარმოოთ იგი თანამედროვე მეცნიერების მიღწევათა დონეზე.

გაგანდობთ „საიდუმლოებას“: როცა ცენტრალური კომიტეტი ახორციელებდა სოფლის მეურნეობის მართვის გარდაქმნას, ჩვენ ზოგი რამ გადმოვიღეთ ამერიკის შეერთებული შტატების ფერმერთა მეურნეობების მომსახურების პრაქტიკიდან. მხედველობაში მაქვს მეცნიერული მომსახურება, მეცნიერების მიღწევათა დანერგვა. რა არის მნიშვნელოვანი ფერმერთა მეურნეობების მეცნიერული მომსახურების ორგანიზაციის ამერიკულ პრაქტიკაში? კონკრეტულობა, საქმიანობა.

ამერიკის შეერთებული შტატების უნივერსიტეტებსა და კოლეჯებში არის სამსახური ფერმერებისათვის. როცა ამერიკის შეერთებულ შტატებში ვიყავი, გავეცანი ინსტიტუტების მუშაობას, განსაკუთრებით ფერმერთა მომსახურების ორგანიზაციას. როგორ მუშაობს ეს სამსახური? მას ჰყავს ინსპექტორები, ანუ აგენტები, როგორც მათ უფრო ხშირად ამერიკელები უწოდებენ. აგენტები, რომლებიც ფერმერებს ხვდებიან, არწმუნებენ მათ, რომ დანერგონ ესა თუ ის მეთოდი, დახმარებას უწევენ წარმოების ორგანიზაციაში, უზრუნველყოფენ პროექტებით, რეკომენდაციებით. ვთქვათ, ფერმერს უნდა მოაწყოს საბროილერო წიწილების გაზრდის წარმოება. იგი მიმართავს ინსტიტუტს, რომელიც მას აძლევს ნახაზებს, დოკუმენტებს, კონსულტაციებს, უგზავნის ამ ფერმერს სპეციალისტს, რომელიც ეხმარება ბროილერების წარმოების მოწყობაში.

ფერმერი ფულს იხდის მეცნიერული მომსახურებისათვის. ეს ფული, როგორც გადასახადი, შედის შტატის ბიუჯეტში. ფერმერთა სახსრებს იყენებენ იმ სპეციალისტთა შრომის ასანაზღაურებლად, რომლებიც მომსახურებას უწევენ ფერმერულ წარმოებას.

ინსპექტორი (აგენტი), როგორც მიამბეს, ხელფასის ნაწილს იღებს ფედერალური ბიუჯეტის ხარჯზე და ნაწილს — ადგილობრივი ბიუჯეტის ხარჯზე. ესე იგი, იმ ანარიცხების ხარჯზე, რომლებიც ფერმერს შეაქვს. ამრიგად, იგი დაინტერესებულია, რომ ფერმერმა გამოიყენოს სიახლე, მიიღოს უფრო დიდი მოგება, მეტი სახსრები გადარიცხოს მეცნიერული მომსახურების საჭიროებისათვის, ესე იგი ინსპექტორთა და სხვა სპეციალისტთა შრომის ასანაზღაურებლად. თუ ფერმერი ვერ მიიღებს აგენტისაგან კონკრეტულ დახმარებას, იგი აღარ მიმართავს მას, და ასეთმა აგენტმა თავი უნდა დაანებოს სამსახურს.

ჩვენშიც არის ინსტიტუტები, რომლებიც კონკრეტულად, კარგად ეხმარებიან კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს, აძლევენ რეკომენდაციებს, რჩევა-დარიგებას.

ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე თქვენ მოისმინეთ არამავმიწანიადაგიანი ზონის სოფლის მეურნეობის მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის ცენტრალური სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის დირექტორის მ. ე. მაცეპუროს გამოსვლა. ეს ჩვენებური, საბჭოური ყაიდის მეცნიერია, აკადემიკოსი, ინჟინერი, კარგი ორგანიზატორი, რომელსაც ესმის წარმოების საჭიროებანი. როცა მექანიზაციის დარგში ყველაზე ძნელი ამოცანები დგება, მაშინვე გამოჩნდება ხოლმე ამხ. მაცეპურო, გაბედულად ჰკიდებს ხელს საქმეს და წარმატებასაც აღწევს.

ამხ. მაცეპურო მარტო როდია. ბევრი გვყავს ასეთი ადამიანი — ინჟინერი, სელექციონერი, აგრონომი, ზოოტექნიკოსი.

მაგრამ არის, სამწუხაროდ, ისეთი ინსტიტუტებიც, რომელთა მუშაკები ვერ იქნებიან მასწავლებლები. არ შემიძლია არ გავიხსენო, როგორ ვეცნობოდი რამდენიმე წლის წინათ სარატოვში საკვების ინსტიტუტს. სარატოვის მიწები — ყორნის ფრთის ფერი — ბარაქიანი შავი ნიადაგია. ინსტიტუტის მუშაკები, მე ვლაპარაკობ მათს გარეგნობაზე, პირდაპირ გამოფენაზე არიან გასაგზავნი, თვითეულს ხუთი საცოლე ეკუთვნის, ისეთი ლამაზები არიან. **(გამოცოცხლება დარბაზში, სიცილი).** აბა, გვიამბეთ, ვთხოვე მათ, როგორ ეწევით მეურნეობას. როცა გვიამბობდნენ, მათი მოსმენა არასასიამოვნო იყო. ინსტიტუტს არ ჰქონდა საკვები თავისი პირუტყვისათვის, ყველაფერს სახელმწიფოსაგან იღებდა. და ამას ჰქვია საკვების ინსტიტუტი! ასეთი ინსტიტუტის მუშაკები ემსგავსებიან სპეკულანტებს, რომლებიც მაღაზიებში ყიდულობენ პურს და თავიანთ პირუტყვს აჭმევენ. კაცმა რომ თქვას, რით განსხვავდებიან მათგან ინსტიტუტის ხელმძღვანელები? მხოლოდ იმით, რომ თავიანთი პირუტყვისათვის ეზიდებოდნენ არა გამომცხვარ პურს, არამედ მარცვალს, და არა ტომრებით, არამედ ვაგონებით. და ამ ინსტიტუტში ალბათ იყვნენ ადამიანები, რომლებსაც დაცული ჰქონდათ საკანდიდატო, ხოლო შესაძლოა, სადოქტორო დისერტაციებიც.

ეი რას იწვევს ის, რომ ხელმძღვანელობა კონკრეტული არ არის, რომ პარტიული ორგანიზაციები მომთხოვნელობას არ იჩენენ ჩვენი კადრებისადმი.

უმნიშვნელო როლს როდი ასრულებს ის ფაქტიც, რომ საწარმოო სამმართველოების სპეციალისტების, მეცნიერი მუშაკების შრომის ანაზღაურება ჩვენში დაკავშირებული არ არის წარმოების საბოლოო შედეგებთან. როცა სამმართველოები იქმნებოდა, მხედველობაში გვქონდა პირველ ხანებში სამმართველოები ბიუჯეტით შეგვენახა, შემდეგ კი მათი მუშაკების ხელფასი დაგვეკავშირებინა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების წარმოების შედეგებთან. სამწუხაროდ, ჩვენ დღემდე ვერ შევიმუშავეთ ანაზღაურების შესაბამისი სისტემა. ამჟამად ეს მუშაკები მყარ განაკვეთს იღებენ იმის მიუხედავად, თუ როგორია წარმოებისა და მეცნიერული მუშაობის შედეგები. ეს სწორი არ არის. ეს სტიმულს არ აძლევს მუშაკს, რომ მეურნეობა უმაღლეს დონეზე აწარმოოს.

როგორც ჩანს, ისე უნდა დავაყენოთ საწარმოო სამმართველოების, სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტებისა და საცდელი სადგურების მუშაკთა შრომის ანაზღაურება, რომ იგი დაკავშირებული იყოს იმ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების წარმოების შედეგებთან, რომლებსაც ისინი ემსახურებიან, აგრეთვე იმასთან, თუ რამდენად ინერგება მეცნიერების მიღწევები პრაქტიკაში.

ასეთი ღონისძიება სავსებით გონივრულია. თუ მას იყენებენ და იგი ეფექტს იძლევა კაპიტალისტურ მეურნეობაში, მაშინ ჩვენი სოციალისტური სოფლის მეურნეობის პირობებში საწარმოო სამმართველოების, ზონალური სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტებისა და საცდელი სადგურების მუშაკთა მატერიალურ სტიმულირებას კიდევ უფრო დიდი შედეგი შეუძლია მოგვცეს. საქმე ის არის, რომ ჩვენში უჩვეულოდ დიდი ასპარეზია მეცნიერული მიღწევების დანერგვისათვის — ჩვენში მსხვილი მეურნეობებია. ცხადია, რომ ახალი მეთოდების გამოყენება გაცილებით უკეთეს შედეგს იძლევა.

მაშ მოდით ისე მოვაწყოთ, რომ მეცნიერი მუშაკები, საწარმოო სამმართველოს სპეციალისტები არა მარტო მორალურ პასუხისმგებლობას გრძნობდნენ, არამედ შრომის ანაზღაურების მხრივ დამოკიდებული იყონ მეურნეობის წარმოების დონეზე, მეცნიერულ კვლევაზე, იმ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების წარმოების დონეზე, რომლებსაც ისინი ემსახურებიან.

ჩვენ უნდა აღვზარდოთ ადამიანები, რომ ისინი იცნობდნენ წარმოებას, იცოდნენ მუშაობა, უნდა ვაიძულოთ ისინი ისწავლონ, სრულყონ თავიანთი ცოდნა, აიმაღლონ კვალიფიკაცია. კადრების აღზრდის მუშაობაში ჩვენ ჯერჯერობით მხოლოდ მორალურ ფაქტორს ვითვალისწინებთ, დარწმუნების გზას ვიყენებთ. ეს, რა თქმა უნდა, საჭიროა. მაგრამ ამასთანავე საჭიროა გამოვნახოთ მატერიალური ზემოქმედების ღონისძიებებიც, ერთმანეთს დავუკავშიროთ შრომის ანაზღაურება და წარმოების შედეგები.

ეს მარტო სამმართველოების მუშაკებს როდი შეეხებათ. უფრო მეტი უნდა მოვთხოვოთ საბჭოთა მეურნეობების დირექტორებს. არის ზარალიანი, არის უზარალო საბჭოთა მეურნეობები. ჩვენს პირობებში არ უნდა არსებობდეს „უზარალო“ და „ზარალიანი“ საბჭოთა მეურნეობის ცნებაც კი, ახლა ხომ ყველა პირობა გვაქვს იმისათვის, რომ ყოველი მეურნეობა რენტაბელური იყოს.

მე ბავშვობიდან მახსოვს ძველი რუსეთი. ღარიბი ის იყო, ვისაც ცხენი არა ჰყავდა. ცხენი და ძროხა გლეხის ოცნება იყო. ახლა ჩვენში კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს მილიონობით ჰყავთ ისეთი მძლავრი ცხენები, როგორიც არის ტრაქტორი, კომბაინი, ავტომობილი. მეურნეობებს კრედიტები ეძლევათ. თუმცა უნდა ითქვას, რომ ზოგიერთი ბიუროკრატი ისე შეეწყო კრედიტებს, როგორც საკუთარ ფულს. ასე ფიქრობენ: ავიღე კრედიტს, გავა ხუთი წელი, არ გადავიხდი, იქნებ ჩამომაწერონ. ასე ცრავლდებიან კმაყოფაზე მყოფნი. რატომ ხდება ეს? ისევ და ისევ არაკვალიფიციური ხელმძღვანელობის, კადრების ცუდად შერჩევის გამო.

ჩვენში არის პარტკომები, არის საწარმოო სამმართველოები. ზოგჯერ ერთ კოლმეურნეობაზე პარტკომისა და საწარმოო სამმართველოს რამდენიმე ხელმძღვანელი მუშაკი მოდის. ამ მუშაკთა შორის ბევრია სპეციალისტი, საქმის მცოდნე ადამიანი, კარგი ორგანიზატორი. და ამავე დროს ხშირად ვერ პოულობენ ნიჭიერ კაცს კოლმეურნეობასა ან საბჭოთა მეურნეობაში ხელმძღვანელ სამუშაოზე დასაწინაურებლად.

დგება კითხვა, სად უნდა გავგზავნოთ უწინარეს ყოვლისა ნიჭიერი მუშაკი? რა თქმა უნდა, კოლმეურნეობასა თუ საბჭოთა მეურნეობაში, იქ, სადაც მატერიალური დოვლათი იქმნება. არ მინდა ამით დავამცირო საწარმოო სამმართველოს როლი. მაგრამ უნდა გვახსოვდეს, რომ თუ კოლმეურნეობასა და საბჭოთა მეურნეობაში ნიჭიერი ხელმძღვანელი არ იქნა, ვერავითარი სამმართველო ვერ უშველის.

ამხანაგებო! ჩვენ შევკრიბეთ ხელმძღვანელი შემადგენლობა — ცენტრალური კომიტეტებისა და საოლქო კომიტეტების მდივნები, სოფლის მეურნეობის, წარმოებისა და დამზადების მინისტრები, „სოფლტექნიკის“, საგეგმო ორგანოების მუშაკები. ვგონებ, გესმით, თუ რაზეა ლაპარაკი. ჩვენ კი არ უნდა მოვუწოდოთ ვინმეს გადაწყვეტოს ესა თუ ის ამოცანა, არამედ პრაქტიკულად უნდა მოვაწყოთ საქმე. ნუთუ ვერ ვიპოვნით კვალიფიციურ ხალხს კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების ხელმძღვანელობისათვის, რომლებსაც ეცოდინებოდათ, თუ როგორ უნდა გაუძღვნენ წარმოებას? როგორც ჩანს, თქვენც ასეთივე აზრისა ხართ, რომ კადრები გვყავს. მაგრამ უნდა უარვყოთ უვარგისი პრაქტიკა, როცა ადგილიდან ადგილზე გადაჰყავთ მუშაკები, რომლებმაც საქმე ჩაფუშეს. ვშიშობ, რომ ზოგიერთი თქვენგანი, შინ რომ დაბრუნდება, ასე დაიწყებს მსჯელობას: ივანე ივანეს-ძე 20 წელია ხელმძღვანელი მუშაკია. მართალია, მან 20 კოლმეურნეობაში ჩაფუშა საქმე, მაგრამ მოდით მაინც გავგზავნოთ იგი ოცდამეერთე კოლმეურნეობაში, იქნებ რამე გამოვიდეს მისგან. **(გამოცოცხლება დარბაზში).**

ასე არაფერი გამოვა. აიღეთ კურსი ახალგაზრდა მუშაკებზე. თქვენ ყველანი იცნობთ ვ. მ. კავუნს — ვინიცის ოლქის სკკპ XXII ყრილობის სახელობის კოლმეურნეობის თავმჯდომარეს. იგი აგრონომია, 35 წლისაა, მეურნეობას კი უკვე 10 წელია ხელმძღვანელობს. რამდენი ასეთი კავუნი გვყავს? ათასობით და ათეულ ათასობით, მაგრამ გვეშინია დავაყენაუროთ ახალგაზრდები, გამბობთ, რომ ისინი შემოწმებული არ არიან. თუ ახალგაზრდა მუშაკებს არ ამზადებთ, საქმით არ ამოწმებთ, არ აწინაურებთ, მაშინ როგორ გაიზრდებიან ისინი გამოცდილ ხელმძღვანელებად. ეხდეთ ახალგაზრდა მუშაკებს, მხარი დაუჭირეთ მათ, და ისინი წინ წავლენ, მარჯვედ გაუძღვებიან მეურნეობას.

გავიხსენოთ საბჭოთა ხელისუფლების შექმნის წლები, ვის ეყრდნობოდა იგი, ვინ წყვეტდა პრაქტიკულ ამოცანებს? საბჭოთა ხელისუფლება არა მარტო ხანშიშესულ მუშებს, არამედ პირტიტველა ჭაბუკებსაც ეყრდნობოდა და კიდევაც გაიმარჯვა. ახალგაზრდობა კარგად იბრძოდა, სახელოვნად შრომობდა. მე ვნახე კინოსურათი „მანდატი“, რომელიც ლენფილმის კინოსტუდიამ გამოუშვა — მართლად არის ნაჩვენები საბჭოთა ხელისუფლების შექმნა. ხედავ ახალგაზრდა პუტილოველ მუშებს, ზოგიერთ მათგანს ჯერ კიდევ წელში ხრიდა შაშხანის სიმძიმე, მაგრამ წინ მიდიოდნენ, ომობდნენ, იბრძოდნენ პურისათვის, მკერდს უშვერდნენ კულაკთა ტყვიებს, შეუდრეკლად იდგნენ და გაიმარჯვეს. როდის იყო ეს? დიდი ხნის წინათ. მე არ მინდა ვთქვა, თითქოს არავითარი განსხვავება არ არის მაშინდელ და ახლანდელ დროს შორის. მაშინ ჩვენს კადრებს არავითარი ცოდნა არ გააჩნდათ. ახლა კი ჩვენ გვესმის და ვიცით, თუ როგორ ჯობს, მეტი გამოცდილება გვაქვს. რა გამოცდილება გვქონდა მაშინ? „დასცხე ბურჟუებს!“ — ამ ლოზუნგით ვიბრძოდით საბჭოთა ხელისუფლებისათვის. იყო ასეთი პერიოდი, გმირული პერიოდი, ამხანაგებო, ჩვენ სიამაყით ვიგონებთ იმ დროს.

ახლა კი ჩვენ ასეულ ათასობით გვყავს სპეციალისტები, ადამიანები, რომლებიც დაეუფლნენ მეცნიერებას, ტექნიკას, რომლებმაც ცხოვრების დიდი სკოლა განვლეს. ჩვენ ძალა შეგვწევს გადავწყვიტოთ ახალი ამოცანები, რომლებიც სოფლის მეურნეობის წინაშე დაისახა.

დარწმუნებული ვარ, თუ კონკრეტულად მოვკიდებთ ხელს საქმეს, გამოირკვევა, რომ ბევრი მუშაკის შეცვლა არ მოგვიხდება. ჩვენ გვწამს ჩვენი პარტიის აქტივის, სპეციალისტების, სოფლის ყველა მშრომელის პატიოსნება და ერთგულება. ისინი ჩვენი კომუნისტური პრინციპების, კომუნისტური იდეალების ერთგული არიან და მზად არიან ყველაფერი გააკეთონ ხალხისათვის, პარტიისათვის. მაგრამ ზოგჯერ ადამიანს ცოდნა არა აქვს.

ზოგიერთი კოლმეურნეობისა და საბჭოთა მეურნეობის კადრები, საწარმოო სამმართველოების მუშაკები საკმაოდ არ იცნობენ კოლმეურნეობისა და საბჭოთა მეურნეობის კონკრეტულ ეკონომიკას.

ამიტომ, ვიმეორებ, უწინარეს ყოვლისა საჭიროა კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს დავეხმაროთ თავმჯდომარეების, აგრონომების, ზოოტექნიკოსების კადრებით. მაგრამ ამასთანავე ეკონომიურად განსაკუთრებით სუსტი კოლმეურნეობები უნდა დავაკომპლექტოთ მექანიკოსებით, ტრაქტორისტებით, კომბაინერებით, დავუნიშნოთ მათ ჯეროვანი ანაზღაურება, შევიმუშაოთ პროდუქციის წარმოების გადიდებით მატერიალური დაინტერესების სისტემა.

საჭიროა ადამიანებს ვასწავლოთ იმ კულტურების მოვლა, რომლებიც ამა თუ იმ კოლმეურნეობას მოჰყავს. ახლა, როცა მანქანები კოლმეურნეობათა საკუთრება გახდა, ტრაქტორისტების პასუხისმგებლობა სამუშაოთა ხარისხისათვის, მოსავლისათვის ბევრად იზრდება. ახლა, როგორც წესი, ერთი პიროვნება შეთავსებით ასრულებს სატრაქტორო ბრიგადის ბრიგადირისა და მემინდვრეობის ბრიგადის ბრიგადირის მოვალეობას. ამიტომ მექანიზატორი უნდა იცნობდეს არა მარტო მანქანებს, რომლებზეც იგი მუშაობს, ამასთან უნდა იცნობდეს გარკვეული კულტურის აგროტექნიკას, უნდა ჰქონდეს აგროქიმიური ცოდნის მინიმუმი.

მოწინავე ტექნოლოგიის დანერგვა პროდუქციის წარმოების ზრდის, შრომის ნაყოფიერების ამაღლების უდიდესი რეზერვია

მთელი ჩვენი ორგანიზატორული მუშაობის ცენტრში უნდა დავაყენოთ წარმოებაში ნოვატორთა გამოცდილების, სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოების მოწინავე ტექნოლოგიის აქტიური დანერგვა.

ეს მთავარია ბრძოლაში სოფლის მეურნეობის ინტენსიფიკაციისათვის, ცენტრალური კომიტეტის თებერვლის პლენუმის გადაწყვეტილებათა განხორციელებისათვის. სოფლის მეურნეობის ყველა დარგში ჩვენ გვყავს ადამიანები, რომლებმაც მიაღწიეს წარმოების იმ დონეს, რაც საჭიროა ჩვენს ქვეყანაში პროდუქტების სიუხვის შექმნისათვის. მათი მუშაობის მაგალითით მინდა გიჩვენოთ, რაოდენ დიდი შესაძლებლობები აქვს ჩვენს ქვეყანას ამისათვის, რომ მოკლე ვადაში მკვეთრად გაზარდოს ყველა კულტურის მოსავლიანობა, შეამციროს პროდუქციის თვითღირებულება.

უკვე არაერთხელ მომიხდია ლაპარაკი ცნობილ ყუბანელ მექანიზატორზე ვ. ა. სვეტლიჩნიზე. მან შეიმუშავა შაქრის ჭარხლის წარმოების ტექნოლოგია ხელის შრომის გამოუყენებლად და გვიჩვენა, რომ შესაძლებელია მისი პრაქტიკულად გამოყენება კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში. ამხ. სვეტლიჩნის რგოლში 6 კაცია. ისინი ამუშავებენ 170 ჰექტარ შაქრის ჭარხალს, ანუ თითო კაცზე 28 ჰექტარს. და ეს ჭარხალია! მერე და რამდენი ჭარხალი ჰქონდა მარიამ დემჩენკოს? მგონი, მესამედი ჰექტარი.

ხმა ადგილიდან. 40 მეასედი.

ნ. ს. ხრუშჩოვი. ორმოცი მეასედი, აქ კი ერთ კაცზე 28 ჰექტარი შაქრის ჭარხალი მოდის.

როგორ მუშაობდა ამხ. სვეტლიჩნის რგოლი 1963 წელს და რა შედეგებს მიაღწია მან?

| | |

ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის მოხსენება

(გაგრძელება)

მანეთსა და 16 კაპიკს, — გამოვა, რომ შაქრის ჭარხლის ნათესის თვითეულმა ჰექტარმა საბჭოთა მეურნეობას მისცა 592 მანეთი და 74 კაპიკი შემოსავალი. გამოდის, რომ ამხ. სვეტლიჩნის რგოლი ფულის სამჭედლოა! როგორ შეიძლება, რომ ასეთი შრომისათვის ადამიანები მატერიალურად არ წავახალისოთ! ვფიქრობ, რგოლის ან ბრიგადის ყოველ მუშაკს რომ ვუთხრათ, შრომის ასეთ და ასეთ ნაყოფიერებას თუ მიაღწევთ, ამდენით ან ამდენჯერ მეტ ანაზღაურებას მიიღებთო, ადამიანები კარგად იმუშავებენ და დასახულ მიზანს მიაღწევენ. მათი ხელფასი დიდი იქნება, პროდუქციის თვითღირებულება კი მცირე. კოლმეურნეები და საბჭოთა მეურნეობების მუშები კმაყოფილი იქნებიან, და მეურნეობასაც მოგება ექნება.

როგორც უკვე ითქვა, ჰექტარზე გაანგარიშებით ამხ. სვეტლიჩნის რგოლმა წარმოების მთელი ხარჯების გამოკლებით 592 მანეთისა და 74 კაპიკის პროდუქცია აწარმოვა.

ამხ. სვეტლიჩნის რგოლის წევრებს რომ გავუდიდოთ ანაზღაურება წარმოების მიღწეული დონისათვის, მაგალითად, თუნდაც ორჯერ-სამჯერ, რამდენ შემოსავალს მიიღებს ჰექტარზე მეურნეობა?

	მანეთი	საბჭოთა ბებს	მეურნეობა შემოსავალი ჰექტარზე მანეთს
რგოლის წევრთა შრომის ახლანდელი ანაზღაურება	37		592
თუ ანაზღაურება გაიზრდება ორჯერ	74-მდე		555
თუ ანაზღაურება გაიზრდება სამჯერ	111-მდე		518

თქვენ ხედავთ, რა დიდი შესაძლებლობები აქვთ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს მექანიზატორთა მატერიალური დაინტერესების გაზრდისათვის, ჭარხლის წარმოების გადიდებისათვის.

სწორედ ამიტომ შეიძლება გავუდიდოთ და უნდა გავუდიდოთ კიდეც ერთი ცენტნერი პროდუქციის ანაზღაურება იმ ადამიანებს, რომლებსაც მოჰყავთ შაქრის ჭარხალი და სხვა ძვირფასი კულტურები, აღწევენ შრომის ისეთ ნაყოფიერებას, როგორსაც ამხ. სვეტლიჩნიმ და მისმა ამხანაგებმა მიაღწიეს. იმ ადამიანებს კი, რომლებსაც ჭარხალი ძველი მეთოდებით მოჰყავთ, შრომის ნაყოფიერება ბევრად დაბალი აქვთ, ამის შედეგია შრომის უფრო მცირე ანაზღაურება. ბუნებრივია, რომ ისინი პროდუქციასაც ნაკლებს აწარმოებენ. მაგალითად, ჰექტარზე მოჰყავთ 100-120 ცენტნერი შაქრის ჭარხალი და ეს ჭარხალი ძვირი უჯდებათ კოლმეურნეობასა და სახელმწიფოს. როგორც ხალხში ამბობენ, „თევზი კი იაფია, მაგრამ შეჭამანდი არ ვარგა“. **(გამოცოცხლება დარბაზში).**

ასეთ ადამიანებს უნდა ვასწავლოთ მოწინავე მეჭარხლეთა მუშაობის მეთოდები, მივცეთ ტექნიკა, გავუწიოთ ყოველმხრივი დახმარება. მაშინ კოლმეურნე თუ საბჭოთა მეურნეობის მუშა შეძლებს მოიყვანოს უფრო უხვი მოსავალი, აწარმოოს მეტი პროდუქცია. ამის საფუძველზე გაიზრდება კოლმეურნეობის, საბჭოთა მეურნეობის შემოსავალი, გაიზრდება იმათი ხელფასი, ვინც პატიოსნად იმუშავა და უზრუნველყო პროდუქციის წარმოების გადიდება.

სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მოწინავენი, ჩვენი საველოვანი შუქურები მაღალი მორალური თვისებების მქონე ადამიანები არიან, ისინი დიდი ადამიანური ღირსების გრძნობით არიან გამსჭვალულნი.

მაგალითისათვის ავიღოთ კ. ი. ლუკიანოვი. იგი ამხ. სვეტლიჩნის რგოლში მუშაობს. შარშან ამხ. ლუკიანოვმა გადაწყვიტა ყამირის მხარეში წასულიყო, რომ იქ ეჩვენებინა, როგორ უნდა შაქრის ჭარხლის მოყვანა. წავიდა, იშრომა და დაამტკიცა, რომ ყამირის მხარის პირობებშიც შეიძლება შაქრის ჭარხლის უხვი მოსავლის მიღება შრომის მინიმალური დანახარჯებით. აი რა შედეგებს მიაღწია ამხ. ლუკიანოვმა.

ჭარხლის ნათესი ფართობი (ჰექტარი)	62
მოსავალი ჰექტარზე (ცენტნერი)	201
წარმოებულია ჭარხალი ერთ მექანიზატორზე (ცენტნერი)	2.492
დახარჯულია ცენტნერი ჭარხლის წარმოებაზე (წუთი)	18
ცენტნერი ჭარხლის თვითღირებულება (კაპიკი)	61
აქედან:	
მექანიზატორების ხელფასი (კაპიკი)	29
საწარმოო ხარჯები (კაპიკი)	10,5
ამორტიზაცია (კაპიკი)	7,5
საერთო-სამეურნეო ხარჯები (კაპიკი)	14
ცენტნერი ჭარხლის შესასყიდი ფასი (მანეთი)	**2,7**

აი ესეც ყაზახეთის გვალვიანი ზონა. გამოდის, რომ შაქრის ჭარხლის უნარიანი თესვა-მოყვანისას არახელსაყრელ წელსაც კი შეუძლია მას მოგვცეს კარგი მოსავალი. მაშასადამე, გვაქვს შესაძლებლობა მოწინავე ტექნოლოგიისა და მატერიალური სტიმულირების საფუძველზე, დიდი რაოდენობით მივიღოთ იაფი პროდუქცია ყაზახეთის ყამირის რაიონებში.

შრომის ნაყოფიერების ზრდის დიდ შესაძლებლობებს გვიჩვენებენ უკრაინის მოწინავე მეჭარხლეები. ავიღოთ ვ. დ. მელნიკი, ჩერკასის ოლქის კოლმეურნეობა „ბოლშევიკის“ ერთ-ერთი საუკეთესო მექანიზატორი. მის რგოლში ოთხი მექანიზატორი და 6 კოლმეურნეა, სულ 10 კაცი. 1962 წელს ამხ. მელნიკმა მიაღწია შემდეგ შედეგებს:

შაქრის ჭარხლის ნათესი ფართობი (ჰექტარი)	87
ანუ ერთ კაცზე მოდის (ჰექტარი)	8,7
მოსავალი (ცენტნერი ჰექტარზე)	346
წარმოებულია ჭარხალი რგოლის ერთ წევრზე (ცენტნერი)	3.000
დახარჯულია ერთ ცენტნერზე (წუთი)	16

კარგად მუშაობენ ამხ. მელნიკი და მისი რგოლის ყველა წევრი. ისინი გზას უკაფავენ სიახლეს. მაგრამ მაინც, თუ შევადარებთ მათს შედეგებს იმასთან, რასაც ამხ. სვეტლიჩნიმ მიაღწია, ნათელი გახდება, რომ უკრაინელ მექანიზატორს ჯერ კიდევ არ გამოუყენებია მთელი თავისი შესაძლებლობანი. ამხ. სვეტლიჩნის ჭარხლის ნაკლები მოსავლის პირობებში ერთ მომუშავეზე წარმოებული აქვს ორნახევარჯერ მეტი, ვიდრე ამხ. მელნიკს. ვფიქრობ, რომ ამხ. მელნიკს თავისუფლად შეუძლია შეეჯიბროს ყუბანელებს. ჩერკასის ოლქში შაქრის ჭარხლის თესვა-მოყვანის პირობები იმ პირობებზე ცუდი როდია, რომლებიც კრასნოდარის მხარეშია, ხოლო სურვილი, გამარჯვებისადმი მისწრაფება ამხ. მელნიკს აქვს, და მე მწამს მისი მომავალი წარმატებანი.

საბჭოთა ადამიანებს როდი სჩვევიათ ყოყოჩობა. ისეთ მოწინავეებსაც კი, როგორიც არის ამხ. მელნიკი, შეუძლიათ ისწავლონ ბევრი რამ თავიანთი მოძმისაგან, რომელსაც იგივე კულტურა მოჰყავს.

მე მოვიყვანე იმ რგოლების მაგალითები, სადაც შაქრის ჭარხალი მოჰყავთ ძირითადად ხელის შრომის დაუხარჯავად. ისინი ცხადყოფენ, თუ რა უდიდეს სარგებლობას გვაძლევს მექანიზაცია, როგორ იზრდება მეჭარხლეთა შრომის ნაყოფიერება.

ჩვენში ბევრია ისეთი კოლმეურნეობა, საბჭოთა მეურნეობა, ბრიგადა, რგოლი, სადაც ჯერ კიდევ ბევრს იყენებენ ხელის შრომას. ადამიანები იქ შესანიშნავად მუშაობენ, მაგრამ მათი შრომის ნაყოფიერება, ბუნებრივია, უფრო დაბალია, ვიდრე იმათი, ვინც მეჭარხლეობაში კომპლექსური მექანიზაცია განახორციელა.

იცნობენ ოლღა კლიმენტის ასულ დიპტანს, კიევის ოლქის ილიჩის სახელობის კოლმეურნეობის მერგოლურს, ორგზის სოციალისტური შრომის გმირს. მე შევხვედრივარ ამ შესანიშნავ მშრომელს, არაერთხელ დამისახავს იგი მაგალითად, ამხ. დიპტანი ღირსია იმისა, რომ მისგან ისწავლონ შრომისმოყვარეობა.

რგოლს შემდეგი მაჩვენებლები აქვს:

1962 წელს ამხ. დიპტანის რგოლში მუშაობდა 20 კაცი.

ჭარხლის ნათესი ფართობი (ჰექტარი)	18
ანუ ერთ კაცზე (ჰექტარი)	0,9
მოსავალი ჰექტარზე (ცენტნერი)	523
წარმოებულია პროდუქცია ერთ მომუშავეზე (ცენტნერი)	471
ცენტნერი პროდუქციის თვითღირებულება (კაპიკი)	85
აქედან:	
შრომის ანაზღაურება (კაპიკი)	44
ცენტნერი ჭარხლის შესასყიდი ფასი (მანეთი)	2,7

ძალიან დიდი მოსავალი მოჰყავს ამხ. დიპტანს. მან მოსავლიანობით ამხ. სვეტლიჩნის აჯობა. მაგრამ თუ ავიღებთ პროდუქციის წარმოებას ერთ მომუშავეზე, მის თვითღირებულებას, მაშინ სურათი იცვლება, ამხ. დიპტანის რგოლი ვერ შეედრება ამხ. სვეტლიჩნის რგოლს.

ავიღოთ შემდეგ კიევის ოლქის კოლმეურნეობა „რადიანსკა უკრაინის“ მეჭარხლის სტეპანიდა დიომიდეს ასულ ვიშტაკის რგოლი. მასაც ვიცნობ. მონდომებით შრომობს, გამოცდილი მეჭარხლე, ორგზის სოციალისტური შრომის გმირია. მის რგოლში 23 კაცია.

1962 წელი რგოლმა დაამთავრა ასეთი შედეგებით:

ჭარხლის ნათესი ფართობი (ჰექტარი)	34
აქედან ერთ კაცზე (ჰექტარი)	1,5
მოსავალი (ცენტნერი)	587
წარმოებულია პროდუქცია ერთ მომუშავეზე (ცენტნერი)	865
ცენტნერი ჭარხლის თვითღირებულება (კაპიკი)	99
აქედან შრომის ანაზღაურება (კაპიკი)	52
ცენტნერი ჭარხლის შესასყიდი ფასი (მანეთი)	2,7

რას მოწმობს ყველა ეს მაგალითი? ეს მაგალითები მოწმობენ, რომ ჩვენ გვაქვს შესაძლებლობა გამოვნახოთ და გამოვიყენოთ ეფექტიანი ღონისძიებანი იმისათვის, რომ გავაძლიეროთ სოფლის მეურნეობის მუშაკთა დაინტერესება პროდუქციის წარმოების გადიდებით. ეს მაგალითები აგრეთვე მოწმობენ, რომ უნდა ავიღოთ შაქრის ჭარხლისა და სხვა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების თესვა-მოყვანის მექანიზაციის მტკიცე კურსი.

ყურადღება მიაქციეთ ისეთ მაჩვენებლებს, როგორიც არის პროდუქციის წარმოება ერთ მომუშავეზე ამხ. სვეტლიჩნის მექანიზებულ რგოლსა და ისეთი პატივსაცემი კოლმეურნეების რგოლებში, როგორიც არიან ამხ. დიპტანი და ამხ. ვიშტაკი, სადაც ხელის შრომა ჭარბობს.

წარმოებულია შაქრის ჭარხალი ერთ მომუშავეზე:

	ცენტნერი
ამხ. სვეტლიჩნის რგოლში	7.565
ამხ. დიპტანის რგოლში	471
ამხ. ვიშტაკის რგოლში	868

როგორც ხედავთ, ამხ. სვეტლიჩნის რგოლში ერთ მომუშავეზე აწარმოებენ 9-15-ჯერ მეტ ჭარხალს, ვიდრე ამხანაგების დიპტანისა და ვიშტაკის რგოლებში, შრომის მნიშვნელოვნად ნაკლები დანახარჯებით. ამაშია მექანიზაციის ძალა.

რა მანქანებს იყენებს ამხ. სვეტლიჩნი? დავასახელებ მთელ კომპლექსს, რათა უკეთ წარმოიდგინოთ ჩვენი შესაძლებლობანი მეჭარხლეობის მექანიზაციაში.

170 ჰექტარ ჭარხალზე ამხ. სვეტლიჩნის რგოლს აქვს მანქანათა შემდეგი კომპლექსი:

თვლებიანი ტრაქტორი „ბელარუსი“	2
კულტივატორი მწკრივთაშორისი და მთლიანი დამუშავებისათვის (შესაცვლელ ორგანოებიანი)	2
თორმტამწკრივა სათესი მანქანა	2
ბადიანი ფარცხი	6
ჭარხლის კომბაინი	2
ჭარხლის დასატვირთი მანქანა	1
ტრაქტორის თვითსაცლელი ურიკა	1

საერთო დანიშნულების ზოგიერთი მანქანა მიმაგრებული კი არ არის რგოლზე, არამედ დროებით გამოიყოფა მეურნეობაში არსებული მანქანების რიცხვიდან. ამ მანქანებს სხვა რგოლებსა და ბრიგადებშიც ხმარობენ. ამხ. სვეტლიჩნის რგოლს დროებით ეძლევა მუხლუხა ტრაქტორი გუთნებით და საოშავი მანქანა ნიადაგის საშემოდგომო მომზადების პერიოდისათვის, ფოჩხ-ფარცხი და რაიფარცხები მინდვრების თესვისწინა დამუშავებისათვის, საფრქვეველი და სასხურებელი, აგრეთვე სატრანსპორტო საშუალებანი შაქრის ჭარხლის მოსავლის გაზიდვის პერიოდისათვის.

ვაწარმოებთ თუ არა ყველა ამ მანქანას, რომლებსაც ამხ. სვეტლიჩნი იყენებს? დიახ, ვაწარმოებთ.

ხელსაყრელია თუ არა ეს ეკონომიური თვალსაზრისით? მე ვთხოვე მოეცათ ჩემთვის ცნობა, რა ღირს მთელი ტექნიკა, რასაც ამხ. სვეტლიჩნი იყენებს. ამ ცნობიდან ჩანს, რომ ამხ. სვეტლიჩნის რგოლმა წელიწადში აწარმოვა 122 ათასი მანეთის პროდუქცია, ხოლო შაქრის ჭარხლის თესვა-მოყვანის მანქანათა მთელი კომპლექსის ღირებულება 12 ათას 660 მანეთია.

როგორც ხედავთ, რგოლის მიერ წარმოებული მთელი პროდუქციის მხოლოდ ერთი მეათედი ანაზღაურებს წლის განმავლობაში თითქმის მთელ ტექნიკას. და, მიუხედავად ასეთი ეკონომიური სარგებლობისა, ჩვენ დღემდე არა გვაქვს მანქანათა კომპლექსი, რათა ამხ. სვეტლიჩნის მეთოდით დათესოთ და მოვიყვანოთ შაქრის ჭარხალი მთელ ფართობზე. ეს უნდა შეიგნონ იმ ხელმძღვანელებმა, რომლებსაც პარტიამ დაავალა სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის საქმეზედამხედველობაში მყავს სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტი, „საკსოფლტექნიკა“, ჩვენი მრეწველობის მუშაკები.

იმოწმებენ იმას, რომ გვაკლია ლითონი. მართალია, გვაკლია. მაგრამ თუ უფრო ღრმად ჩავწვდებით მეჭარხლეობის მექანიზაციის ეკონომიურ ეფექტიანობას, მაშინ, როგორც ძველათ ამბობდნენ, ცოლ-შვილს დავაგირავებდით, ლითონს კი მოვნახავდით. იაფი შაქრის წარმოება ხომ სიმდიდრე, ფულის სამჭედლოა; ეს არის დაგროვების ერთ-ერთი დიდმნიშვნელოვანი წყარო. ჩვენ კი იმ ტოტს ვჭრით, რომელზეც ვსხედვართ.

ყოველთვის უნდა ვითვალისწინებდეთ ეკონომიურ მხარეს. კოლმეურნეობები და საბჭოთა მეურნეობები სავსებით უნდა უზრუნველვყოთ მეჭარხლეობის მანქანათა კომპლექსით, ვასწავლოთ ადამიანებს, დავეხმაროთ მათ დაეუფლონ ამხ. სვეტლიჩნის მუშაობის მეთოდს.

აქვე უნდა ითქვას, იქნებ ღირდეს ვიფიქროთ იმაზე, რომ მეურნეობანი, მსგავსი იმისა, რომელშიც ამხ. სვეტლიჩნი მუშაობს, გადავაქციოთ დასაყრდენ მეურნეობებად, შევქმნათ აქ სკოლები, ვიყოლიოთ ინსპექტორები, რომლებსაც დაევალებათ წარმოების მოწინავე ტექნოლოგია შეასწავლონ მექანიზატორებს. შეიძლება დარწმუნებული ვიყოთ, რომ ისეთი მასწავლებლები, როგორიც ამხ. სვეტლიჩნია, — თავიანთი საქმის აკადემიკოსები, — შეძლებენ კარგად შეასწავლონ ადამიანებს ჭარხლის მოვლა-მოყვანა ხელის შრომის გაუწევლად. რა თქმა უნდა, იმათ, ვინც ასწავლის, უნდა დავუწესოთ მატერიალური წახალისება. ყოველივე ეს უნდა მოვიფიქროთ.

მეტად საჭიროა შევიმუშაოთ სისტემა მატერიალური წახალისებისა ბამბის წარმოებაში, რათა რაც შეიძლება მალე დავაღწიოთ თავი თოხსა და ხელით კრეფას. მხოლოდ მექანიზაციის საშუალებით შეიძლება უზრუნველვყოთ შრომის ნაყოფიერების ზრდა, პროდუქციის თვითღირებულების შემცირება.

მოვიყვან მხოლოდ ორ მაგალითს, მაგრამ ეს მაგალითები ტიპიურია მებამბეობის მთელი ზონისათვის.

აი სირ-დარიის ოლქის საბჭოთა მეურნეობა „შალეკის“ დ. კუჩიევის ბრიგადა. მან დაამტკიცა, რომ ბამბის მოვლა-მოყვანისათვის შეიძლება გამოვიყენოთ კომპლექსური მექანიზაცია, თავი დავაღწიოთ ხელის მძიმე შრომას, სახელმწიფოს მივცეთ იაფი პროდუქცია. ბრიგადის გასული წლის მაჩვენებლები ასეთია:

დათესილია ბამბა (ჰექტარი)	140
მოსავლიანობა (ცენტნერი)	38
წარმოებულია ბამბა ერთ მომუშავეზე (ცენტნერი)	330
შრომის დანახარჯები ცენტნერ ბამბაზე (საათი)	8,4
ცენტნერი ბამბის თვითღირებულება (მანეთი)	**14,48**
აქედან:	
ხელფასი (მანეთი)	5,04
საწარმოო ხარჯები (მანეთი)	4,62
საამორტიზაციო ხარჯები (კაპიკი)	92
ადმინისტრაციულ-სამეურნეო ხარჯები (მანეთი)	3,85
სახელმწიფომ ცენტნერ ბამბაში გადაიხადა (მანეთი)	**28,57**

ამხ. კუჩიევის ბრიგადაში თექვსმეტი კაცია. ყოველ მათგანზე მოდის თითქმის 9 ჰექტარი ბამბა. ამასთან ყველა საუშაო, დაწყებული თესვით და დამთავრებული ბამბის კრეფით, მანქანებით სრულდება. მაშასადამე, ტექნიკის საფუძველზე, რომელსაც ჩვენი მრეწველობა აწარმოებს, შეიძლება გადაიჭრას მებამბეობის კომპლექსური მექანიზაციის ამოცანა.

რა თქმა უნდა, ბამბისაგან მიღებული შემოსავალი საბჭოთა მეურნეობა „მალეკში“ შეიძლებოდა უფრო მაღალი ყოფილიყო. მინდა ყურადღება მივაქციო ადმინისტრაციულ-სამეურნეო ხარჯებს: ეს ხარჯები თითქმის უდრის მთელ საწარმოო ხარჯებს. საწარმოო დანახარჯებია 4 მანეთი და 62 კაპიკი, ხოლო ადმინისტრაციულ-სამეურნეო ხარჯები — 3 მანეთი და 85 კაპიკი. ეს სწორედ რომ მფლანგველობაა.

ინტერესს მოკლებული არ არის მონაცემები 1963 წლის მუშაობის შედეგების, შრომის ნაყოფიერებისა და პროდუქციის თვითღირებულების შესახებ, რომლებსაც ი. სულეიმანოვის ბრიგადამ მიაღწია ანდიჟანის ოლქის საბჭოთა მეურნეობა „სავაიში“. ეს მონაცემებია:

დათესილია ბამბა (ჰექტარი)	133
მოსავლიანობა (ცენტნერი)	36
წარმოებულია ბამბა ერთ მომუშავეზე (ცენტნერი)	192
შრომის დანახარჯები ცენტნერ ბამბაზე (საათი)	12,6
ცენტნერი ბამბის თვითღირებულება (მანეთი)	**16,76**
აქედან:	
ხელფასი (მანეთი)	9,90
საწარმოო ხარჯები (მანეთი)	2,98
საამორტიზაციო ხარჯები (მანეთი)	1,75
ადმინისტრაციულ-სამეურნეო ხარჯები (მანეთი)	2,13
სახელმწიფომ ცენტნერ ბამბაში გადაიხადა (მანეთი)	**30,27**

ყურადღებას იპყრობს ის, რომ ამხ. კუჩიევის ბრიგადაში ადმინისტრაციულ-სამეურნეო ხარჯები შეადგენს 3 მანეთსა და 85 კაპიკს, ხოლო ამხ. სულეიმანოვის ბრიგადაში — 2 მანეთსა და 13 კაპიკს. საიდან არის ასეთი განსხვავება? უნდა გავარკვიოთ, რა ადმინისტრაციულ-სამეურნეო ხარჯებია ეს, როგორ იანგარიშება. როგორც ჩანს, ამაზე სერიოზულად არ მუშაობენ. ჩვენი ეკონომისტები ჯეროვან დახმარებას არ უწევენ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს წარმოების ორგანიზაციის მომწიფებული ამოცანების გადაჭრაში. შეიძლება წესრიგი დავამყაროთ, თუ მხედველობაში ვიქონიებთ, რომ უნაყოფო ხარჯების შემცირება პროდუქციის თვითღირებულების შემცირების ერთ-ერთი გზაა.

თუმცა ორივე ამ ბრიგადამ განახორციელა ბამბის შოვლა-მოყვანის მექანიზაცია, მაგრამ პროდუქციის წარმოება ერთ მომუშავეზე მათ სულაც არა აქვთ ერთნაირი. ამხ. კუჩიევი წინ მიდის. როგორც ჩანს, მას უფრო კარგად აქვს დამუშავებული ბამბის თესვის, მოვლისა და კრეფის ტექნოლოგია. საჭიროა, რომ ამხ. სულეიმანოვმა უკეთ შეისწავლოს ბამბის წარმოების ორგანიზაცია ამხ. კუჩიევის ბრიგადაში და მიაღწიოს შრომის ნაყოფიერების ისეთსავე დონეს. ერთი სიტყვით, მოწინავე ადამიანები არ უნდა დასჯერდნენ მიღწეულს, მათი მოვალეობაა დღითიდღე და ყოველ წელს სრულყონ მუშაობის მეთოდები, უკეთ გამოიყენონ ტექნიკა. ეს არის საწინდარი წარმატებისა უფრო მაღალი ეკონომიური მაჩვენებლებისათვის ბრძოლაში.

ახლა მინდა შევეხო კარტოფილის წარმოების რეზერვებს. აქ ნაკლები შესაძლებლობანი როდი გვაქვს მექანიზაციისათვის, შრომის დანახარჯების შემცირებისათვის, ვიდრე მეჭარხლეობასა და მებამბეობაში. ავიღოთ ვ. ი. კუზნეცოვის რგოლი. კუზნეცოვი და მისი ამხანაგები მოსკოვის ოლქის სოლნეჩნოგორსკის რაიონის მანქანათსაცდელი საცდგურის მინდვრებში მუშაობენ. აი ამ რგოლის მუშაობის ძირითადი მაჩვენებლები.

დათესილია კარტოფილი (ჰექტარი)	157
ანუ ერთ კაცზე (ჰექტარი)	52
მოსავალი (ცენტნერი ჰექტარზე)	186
წარმოებულია კარტოფილი ერთ მომუშავეზე (ცენტნერი)	8.373
დახარჯულია შრომა ცენტნერ კარტოფილზე (წუთი)	54
ცენტნერი კარტოფილის თვითღირებულება (მანეთი)	**2,64**
აქედან:	
შრომის ანაზღაურება (კაპიკი)	60
საწარმოო ხარჯები (მანეთი)	1,39
საამორტიზაციო ხარჯები (კაპიკი)	33
საერთო-სამეურნეო ხარჯები (კაპიკი)	22

სულ წარმოებული იყო 25.120 ცენტნერი კარტოფილი, აქედან სახელმწიფოს მიეყიდა 16 ათასი ცენტნერი საუკეთესო კარტოფილი, **ცენტნერი 10 მანეთად.**

კარტოფილის მოვლა-მოყვანის ყველა ძირითად სამუშაოს რგოლი ხელის შრომის გამოუყენებლად აწარმოებს. მხოლოდ კარტოფილის გადარჩევის, დახარისხებისა და ნაწილობრივი დატვირთვა-გადმოტვირთვის სამუშაოების დროს გამოიყენეს დამხმარე მუშები. შრომა, რომელიც ამ მუშებმა გასწიეს, შევიდა ცენტნერი პროდუქციის საერთო დანახარჯებში, ხოლო მათთვის მიცემული ხელფასი — კარტოფილის თვითღირებულებაში.

კარტოფილის მოვლა-მოყვანის მექანიზაცია დიდ ეკონომიურ ეფექტს იძლევა. სახელმწიფო 10 მანეთს იხდის ცენტნერ კარტოფილში, ხოლო თვითღირებულება ორი მანეთი და 54 კაპიკია. ყოველ ცენტნერზე ეს მეურნეობა იღებს 7 მანეთსა და 46 კაპიკ წმინდა შემოსავალს. ხედავთ, რა სარგებლობაა. სამწუხაროდ, სხვა მეურნეობებს, შრომის უფრო დაბალი ნაყოფიერების, აგრეთვე სხვა ნაკლოვანებათა შედეგად ვერ მოჰყავთ ასეთი მოსავალი, ვერ იღებენ ასეთ შემოსავალს. საჭიროა ვასწავლოთ ადამიანებს, მივცეთ მათ ტექნიკა, მატერიალურად დავაინტერესოთ — და იაფი კარტოფილის წარმოების პრობლემაც გადაიჭრება. ჩვენ საკმარისად გვექნება იგი როგორც საშინაო მოხმარებისათვის, ისე ექსპორტისათვის.

მაგრამ აი მომყავს მეორე მაგალითი — ამავე მოსკოვის ოლქის საბჭოთა მეურნეობა „როგაჩევსკის“ ამხ. ტიტოვის ბრიგადა. ბრიგადაში 49 კაცია. აქაც მუშაობენ კარგი ადამიანები, თავდადებით შრომობენ, მაგრამ კარტოფილი ხელის შრომის დიდი დანახარჯებით მოჰყავთ და მაჩვენებლებიც უკვე სხვაა:

დათესილია კარტოფილი (ჰექტარი)	319
ანუ ერთ კაცზე (ჰექტარი)	6,5
მოსავალი (ცენტნერი)	140
წარმოებულია კარტოფილი ერთ მომუშავეზე (ცენტნერი)	911
შრომის დანახარჯები ცენტნერ კარტოფილზე (საათი)	2,1
ცენტნერი კარტოფილის თვითღირებულება (მანეთი)	4,65
აქედან: შრომის ანაზღაურება (მანეთი)	1,15
სახელმწიფომ ცენტნერ კარტოფილში გადაიხადა (მანეთი)	797

როგორც ხედავთ, ამხ. ტიტოვის ბრიგადაში ერთ მომუშავეზე წარმოებულია 9-ჯერ ნაკლები კარტოფილი, დახარჯულია შრომა ცენტნერზე 2,3-ჯერ მეტი, თვითღირებულება თითქმის ერთიორად მეტია, ვიდრე ამხ. კუზნეცოვის რგოლში. და ეს იმავე მოსკოვის ოლქის პირობებში. იგივეა პარტიის საოლქო კომიტეტი, იგივეა საოლქო აღმასკომი, იგივეა საწარმოო სამმართველოები, წარმოების დონე კი სხვადასხვაა. რაღა შეიძლება ითქვას აქ მეურნეობის ხელმძღვანელობაზე? პარტიის საოლქო კომიტეტი რაღაცას აკეთებს თავისთვის, საოლქო აღმასკომი — თავისთვის, საწარმოო სამმართველოები თავიანთი გზით მიდიან, ვერ ამჩნევენ, როგორ მუშაობენ მეზობლები. საუკეთესო ადამიანები სწორად ირჩევენ თავიანთ გზას — შრომის მაღალი ნაყოფიერების გზას, ჩვენ კი არ ვავრცელებთ მათს ძვირფას გამოცდილებას.

პარტიის საოლქო კომიტეტის, საოლქო აღმასკომის, საწარმოო სამმართველოთა ღონისძიებანი რომ გავაერთიანოთო, წარვმართოთ ისინი ერთი მიზნისაკენ, რომ აქტიურად დანერგონ წარმოების მოწინავე ტექნოლოგია, რომელსაც ამხ. კუზნეცოვი იყენებს, ასეთ შედეგებს მივაღწევთ!

მინდა მოვიყვანო კიდევ ერთი მაგალითი. კოლმეურნეობა „ესტონეთი“ მოწინავე მეურნეობაა ესტონეთის რესპუბლიკაში. მე მას ვაქებდი და ახლაც ვაქებ. ადამიანები იქ კარგად შრომობენ, მოსავალი უხვი მოჰყავთ. მაგრამ მოდით ყურადღება მივაქციოთ არა მარტო მოსავლიანობას, არამედ შრომის ნაყოფიერებას. ჩვენ ხშირად ვამბობთ, რომ ამა და ამ კოლმეურნეობამ კარგი მოსავალი მოიყვანა, ამ კოლმეურნეობაში თავი გამოიჩინა ამა და ამ ბრიგადამ. მაგრამ ამასთან არ ვაკეთებთ ეკონომიურ ანალიზს. და ეს ცუდია.

კოლმეურნეობა „ესტონეთი“ თესავს 125 ჰექტარ კარტოფილს. მოსავალმა შეადგინა 197 ცენტნერი ჰექტარზე — ეს მეტია, ვიდრე ამხ. კუზნეცოვის რგოლში. მაგრამ ერთ მომუშავეზე კოლმეურნეობა „ესტონეთში“ წარმოებულია 245 ცენტნერი კარტოფილი, ხოლო ამხ. კუზნეცოვის ბრიგადაში — 8.373 ცენტნერი. რა არის ამის მიზეზი? მიზეზი ის არის, რომ ამხ. კუზნეცოვის რგოლში მუშაობდა 3 კაცი და მათ მექანიზაციის მეოხებით კარტოფილი დათესეს 157 ჰექტარზე. ხოლო კოლმეურნეობა „ესტონეთში“ კარტოფილის მოვლა-მოყვანა ხელით წარმოებდა. ამ სამუშაოზე დასაქმებული იყო იმდენად ბევრი ადამიანი, რომ ზუსტად არც კი შეუძლიათ დაასახელონ. ამბობენ, ასამდე კაცია. აი რატომ არის აქ შრომის ნაყოფიერება უფრო დაბალი და პროდუქციის თვითღირებულება — უფრო მაღალი.

შრომის ასეთი ორგანიზაციას არ შეიძლება შევურიგდეთ. კარტოფილის მოვლა-მოყვანისათვის საჭიროა შეტად მარტივი მექანიზმები, ასეთი მექანიზმები გვაქვს, და ვფიქრობ, ესტონეთის რესპუბლიკასაც აქვს. და თუ არა აქვს, დამნაშავენი არიან ხელმძღვანელები, რადგან კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს შეუძლიათ შეიძინონ საჭირო მანქანები. ჩვენ გვაქვს კარტოფილსათესი მანქანები, კულტივატორები, ფარცხები, მოსავლის ასაღები მანქანები, ათვისებულია კარტოფილის დამუშავებისა და მოსავლის აღების ტექნოლოგია. საჭიროა მხოლოდ, რომ თვითეულმა მეურნეობამ, რომელიც კარტოფილს თესავს, ახლებურად მოაწყოს ამ კულტურის მოვლა-მოყვანა.

სასაქონლო კარტოფილის მექანიზებული წარმოება განსაკუთრებით საჭიროა დიდი ქალაქებისა და სამრეწველო ცენტრების ზონაში, ესე იგი ამ პროდუქტის უმეტესი მოხმარების ადგილებში.

მაგალითისათვის ავიღოთ მოსკოვის ოლქი. 1964 წელს მან სახელმწიფოს უნდა მიჰყიდოს 400 ათასი ტონა კარტოფილი, აქედან მოსკოვისათვის — 215 ათასი ტონა.

რამდენი მექანიზებული რგოლი იქნება საჭირო, თუ ამხ. კუზნეცოვის მეთოდით მოვაწყობთ მუშაობას? როგორც უკვე ითქვა, ამხ. კუზნეცოვმა აწარმოვა 2.500 ტონა კარტოფილი, აქედან 1.600 ტონა სასაქონლო კარტოფილი. იმისათვის, რომ ვაწარმოოთ 400 ათასი ტონა სასაქონლო კარტოფილი, უნდა შევქმნათ 250 რგოლი და მივიღოთ ისეთი მოსავალი, როგორიც მოჰყავს ამხ. კუზნეცოვს. იმისათვის კი, რომ მოსკოვს მივცეთ 215 ათასი ტონა სასაქონლო კარტოფილი, უნდა შევქმნათ 135 რგოლი სპეციალიზებულ საბჭოთა მეურნეობებში.

რა თქმა უნდა, მოსკოვის ოლქს შეუძლია საჭირო რაოდენობით მოამზადოს ადამიანები, უზრუნველყოს ისინი ტექნიკით, შეიტანოს კარტოფილის ნათესებში მინერალური სასუქები. ჩვენ კარტოფილისა და ბოსტნეულის ნათესებში რიგგარეშე უნდა შევიტანოთ სასუქები, რადგან უფრო ხელსაყრელია მათი გამოყენება აქ, მოსკოვის ოლქში, და მივიღოთ შესაბამისი შედეგი, ვიდრე გადავზიდოთ კარტოფილი დიდ მანძილზე. ამას ყველა გაიგებს, და, ვფიქრობ, არავის არ შეშურდება.

რაღა გაკლიათ თქვენ, ამხანაგო მოსკოვის ოლქის ხელმძღვანელებო? ყველაფერი გაქვთ — საოლქო კომიტეტიც, საოლქო აღმასკომიც, საწარმოო სამმართველოებიც. და რაც მთავარია, გყავთ არწივი ადამიანები. მაგრამ ეს ნიშნავს, რომ ხელმძღვანელობაშიც უნდა იყოს არწივისებური შემართება. საჭიროა მ

„კომუნისტის“ კუბლიკაცია

უკრაინის დიდი შვილი

1939 წლის 7 მარტს თბილისში, შ. რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო დრამატულ თეატრში გაიმართა ტარას შევჩენკოს დაბადების 125 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამო. ამ საღამოზე ვრცელი სიტყვა წარმოთქვა ქართული ლიტერატურისა და კულტურის ცნობილმა მკვლევარმა და მეცნიერმა, აკადემიკოსმა კორნელი კეკელიძემ. ქვემოთ ვაქვეყნებთ სახელოვანი მეცნიერის ამ სიტყვას (მცირედი შემოკლებით), რომელიც რედაქციას მოაწოდა მკვლევარმა სოლომონ ყუბანეიშვილმა.

კორნელი კეკელიძე.

ამ ერთი წლის წინათ ჩვენი სოციალისტური სამშობლო ერთსულოვნად დღესასწაულობდა უკვდავი რუსთაველის 750 და გენიალური პუშკინის 100 წლისთავს. სულ მოკლე დროში ასევე ერთსულოვნად იდღესასწაულებს ის სომეხთა ეროვნული ეპოპეის — დავით სასუნცის 1000, აზერბაიჯანელთა შესანიშნავი პოეტის ნიზამი განჯევის 800 და უზბეკეთის სახელოვანი მგოსნის ნავოის 500 წლისთავს.

ეს დამახასიათებელია ჩვენი დიდი კავშირისა, რომელიც ნამდვილი დედაა ყველა იმაში შემავალი ერებისა და ამიტომ მისთვის თანაბრად ძვირფასია სახელოვანი ადამიანები თვითეული ამ ერისა. ეს დამახასიათებელია ამ ერთა ძმური სოლიდარობისა, რომლითაც ერთი მათგანის სიხარული მეორეს სიხარულია; ერთის გულისტკივილი მეორის გულისტკივილია, ერთის მიღწევა თუ ჩამორჩენა მეორის მიღწევა და ჩამორჩენაა.

დღეს ჩვენი სამშობლოს თვალუწვდენელ სივრცეზე აღფრთოვანებით იგონებენ მოძმე უკრაინელთა გამოჩენილი პოეტისა და პატრიოტის ტარას შევჩენკოს სახელს, იმ შევჩენკოსას, რომელიც მატარებელი იყო მრავალტანჯული უკრაინის ერის სინდისისა და გამომხატველი საუკეთესო მისი იდეალებისა და მისწრაფებებისა. ერთ-ერთი ამისი გამოვლენებაა დღევანდელი ჩვენი შეკრება, დღევანდელი ზეიმი და სიხარული.

თუ, გარდა თვით უკრაინელებისა, ვისმეს უფლება აქვს შეჰხაროდეს ამ ზეიმს და მისი მონაწილე იყოს, პირველ რიგში ჩვენ, ქართველებს. ჩვენთვის ყველაზე მეტად გასაგებია ის სევდა, რომელიც გულს უღრღნიდა დიდ პოეტს; ჩვენთვის გასაგებია ის მწარე ცრემლები, რომელთაც ის უხვად უერთებდა მოდედუნე დნეპრის ტალღებს; ჩვენთვის ყველაზე უფრო გასაგებია ის იდეალი, რომელსაც შესტრფოდა სიცოცხლეში ტანჯული მოკალაქე. ჩვენთვის იმგვარადვე გასაგებია კობზას "მელანქოლიური სიმების ღელვა, როგორც აკაკი წერეთლის ცრემლიანი ჩონგურისა; ჩვენთვის იმგვარადვე გასაგებია ტარას შევჩენკოს პოეზიის ნაციონალურ-რევოლუციური მოტივები, როგორც ილია ჭავჭავაძისა.

და ეს არა იმიტომ, რომ უკრაინის ბუნება და ეროვნული ტემპერამენტი, როგორც იტყვიან, ჩვენსას ჰგავს, არამედ იმიტომ, რომ ჩვენ, უკრაინელებსა და ქართველებს, ერთი და იგივე ეკლით მოფენილი გზა გვჭონდა წარსულში, ამიტომ დღევანდელი თავისუფალი, სამური და ბედნიერი ცხოვრების სიტკბოსაც ერთნაირად, ერთი გულითა და შეგნებით განვიცდით.

მართლაც, საქართველო და უკრაინა წარსულში კლდეზე მიჯაჭვულ იმ ამირანს მოგვაგონებენ, რომლის სხეულს შეუბრალებლად სძიძგნიდნენ ყოველი ჯიერის არწივები და სვავები. ჯერ კიდევ შავი ზღვა ჰგზავნიდა საქართველოდან უკრაინისაკენ და უკრაინიდან საქართველოსაკენ ფაფარაყრილ ტალღებს იმ მწკავე ცრემლებისას, რომელთაც მის სანაპიროებსა და ნავსადგურებში წვიმასავით აფრქევდნენ ოსმალეთში ტყვედ გაყიდულნი, ერთიმეორეს დაშორებულნი, შვობლები და შვილები, ცოლები და ქმრები, დები და ძმები. თუ საქართველოს სამხრეთიდან ირანის შახები სწიწკნიდნენ, უკრაინას დასავლეთიდან პოლონეთის შლიახტას „ბრწყინვალე პანები და მაგნატები“ აწიოკებდნენ.

სასოწარკვეთილნი, უიმედო ქართველი საუკუნეთა განმავლობაში თბილისიდან მოსკოვისაკენ იცქირებოდა და შველასა და ხსნას „თეთრსა“ და მართლმადიდებელ“ მეფეს სთხოვდა; მსგავსად ამისა წელშეგატეხილი და ძალამოხდილი უკრაინელიც კიევის სოფიის მოედნიდან მოსკოვისაკენ იშვერდა ხელს და თავის გიტმანის პირით ხმამაღლა გაიძახოდა: „Волим под царя белого, царя православного“! ასეთი იყო ისტორიული აუცილებლობა.

რა მიიღეს ამ „თეთრი“ და „მართლმადიდებელი“ მეფისაგან ან უკრაინელებმა, ან ქართველებმა? ერთი და იგივე ეროვნული და კულტურული ჩაგვრა, შევიწროება, დაცინვა და შეურაცხყოფა: „თეთრი“ და „მართლმადიდებელი“ მეფე ერთნაირად სჭრიდა ენას ქართველსაც და უკრაინელსაც, ერთნაირად უკრავდა მთ ხელსა და ფეხს, ერთნაირად ალპობდა მათ კაბტორლასა და ციხეებში. უკრაინა და საქართველო ერთნაირად გრძნობდნენ თავიანთ ზურგზე ამ მეფის ნალიან ქუსლს, ისინი ერთნაირად იტანდნენ მწკავე მათრახს მისი „რევიზორებისა“ და „გორიოლნიზებისას“, რომელთა ტიპები ასე უკვდავყო ტარას შევჩენკოს თანამემამულემ და თანამოკალმემ, დიდმა პოეტმა გოგოლმა, საქართველოსა და უკრაინაში ერთნაირად იდევნებოდა ენა, ლიტერატურა, მეცნიერება, ხელოვნება, საზოგადოდ ეროვნული კულტურა.

განა დამახასიათებელი არ არის, რომ 120 წლის განმავლობაში „თეთრმა“ მეფეებმა საქართველოს, მათი სიტყვით — „კრამოლის“ ბუდეს, ერთი უმაღლესი სასწავლებელიც კი არ აღირსეს? ხოლო უკრაინის უნივერსიტეტი მათ ძვალივით ყელზე ადგა და ძილს უფრთხობდა.

მოვიგონოთ 1837 წელი. სიხსნისმმელი ნიკოლოზ პირველი კიევში შედის, ეგზალტიდან მაღლობზე უზარმაზარ თეთრ შენობას დაინახავს. „რა არის ეს?“ — ეკითხება ის ამალას. „უნივერსიტეტი, თქვენო უდიდებულესობავ“, — უპასუხებენ მას. „ო, უნივერსიტეტი? ეს არის ის „კრამოლის“ ბუდე? Выкрасить его в красный цвет»! გასცა მრისხანე ბრძანება მრისხანე „პალკინმა“. მას შემდეგ კიევის უნივერსიტეტს არ ჩამორეცხია არასდროს წითელი ფერი.

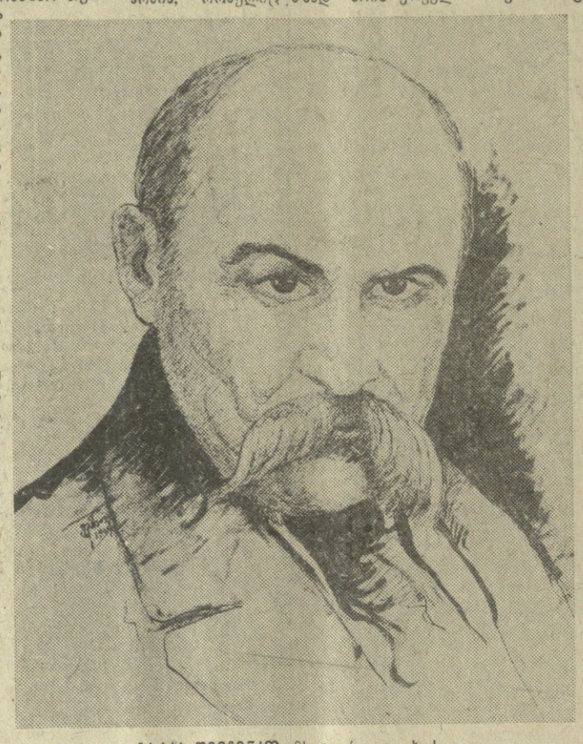

ტარას შევჩენკო. მხატვარი გ. კახიძე.

რა იცოდა ტირანმა, რომ ეს წითელი ფერი გახდებოდა სიმბოლო უკრაინის თავისუფლებისა და ბედნიერებისა? რა იცოდა მან, რომ წითელი დროშის ქვეშ მკვდრეთით აღდგებოდა ღა ფრთებს გაშლიდა უკრაინა და მასთან ერთად მისი ბედის მოზიარე პატარა ერები?!

დღეს შესრულდა, განხორციელდა ტარას შევჩენკოს სურვილი, მისი ოცნება სანმდვილედ არის ქცეული.

დიდი ოქტომბრის რევოლუციის წყალობით, საბჭოთა ხელისუფლებისა და პროლეტარიატის დიქტატურის პირობებში, კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით, ჩვენს კავშირში შემავალ ეროვნებათა დიდ ოჯახში უკრაინამ ჰპოვა თავისუფლება და დამოუკიდებლობა. წარხდენ დღენი უხერხემლო გეტმანებისა და გულუბრყვილო გონტაუელნნიაკებისა! დღეს, მის, უკრაინის, ბედს განაგებს მისი საუკეთესო შვილებიდან შემდგარი „უმაღლესი საბჭო“, რომელიც მეფის მოსკოვისაკენ კი არ იშვერს ხელს, არამედ სოციალისტური საკავშირო დედაქალაქის წითელი კრემლისაკენ, რომლის კედლებზე კაშკაშებს ხუთქიმიანი ვარსკვლავი ახალი ცხოვრებისა.

დღეს მის სხეულს ძველებურად ვეღარ სძიძგნიან, ვინაიდან მისი ინტერესების სადარაჯოზე მედგრად დგას მისი საიმედო შვილებისაგან შემდგარი უძლეველი არმია, რომელიც ბზად არის ყოველი ჯიერის მტრებს რუსთაველის მამაცური სიტყვებით უპასუხოს:

ჩვენია მკვიდრი მამული, არ
მოგცეთმთ არცა დრამასა;
არ დაგვეხსნებით? გაგიხდით
ქალაქსა, ვითა ტრამასა!

გაიხარე, ტარას შევჩენკო! შენი კეკლუცი უკრაინის კეკლუცი ასულნი ალარ სტრიან პანებისა და მაგნატების ჰარამხანაში, თავს ალარ იკლავს შენი კატერინა; ისინი, მარიამ დემჩენკოსა და პაშა ანგელინას სახით, თავისუფალი შრომის ფრონტს ამაგრებენ და ამშვენიერებენ.

შენი მამაცი ქვეყნის გმირი ვაჟები, შენი იარემა, ალარ გარბიან გაიდამაკთა რიგებში, სადაც დაკმაყოფილებას ეძებდა შეურაცხყოფილი და შეგინებული კლასობრივი და ეროვნული გრძნობა. ისინი დღეს ჰქმნიან საზღვარო რაზმებს ჰაერში შფრინავ არწივებისას, ფაბრიკა-ქარხნებისა და საკოლმეურნეო მინდვრების სტახანოველებისას, მეცნიერების, ხელოვნების, ტექნიკის და მწერლობის ენთუზიასტებისას!

დიდებულო მგოსანო! საქართველოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოწინავე მეცნიერების მუშაკნი კიევის უნივერსიტეტის მუშაკებთან ერთად ფიცსა ვდებთ, რომ

ახალს სახლში მარად
გაგიხსენებთ,
მოგიგონებთ
ტკბილი სიტყვით
წინარად,

და ერთგული დარაჯი ვიქნებით ამ „ახალი სახლისა“, რომლის საფუძველი ჩასდო. დიდმა ლენინმა.

გაუმარჯოს უკრაინას, გაუმარჯოს ჩვენი კავშირის ხალხთა ძმურ სოლიდარობას!

დაე მათ შორის დაბადებულიყოს და აღზრდილიყოს არა ერთი და ორი ტარას შევჩენკო!

ტარას შევჩენკოს დაბადების 150 წლისთავისათვის

საქართველოს მშრომელები დიდი სიყვარულით აღნიშნავენ მოძმე უკრაინის უკვდავი შვილს, თავისუფლების მგზნებარე მომღერალს ტარას შევჩენკოს დაბადების 150 წლისთავს. რესპუბლიკის მრავალ კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებაში. სკოლებში, უმაღლეს სასწავლებლებში, ფაბრიკა-ქარხნებსა და მაზტებში, მსხვილ კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში იმართება დიდი კობზარის ცხოვრებისა და მოღვაწეობისადმი მიძღვნილი ლიტერატურული საღამოები.

დღეს, 7 მარტს, დღის 12 საათზე, მწერალთა სახლში (მაჩაბელის ქ. № 13) გაიმართება შევჩენკოსადმი მიძღვნილი საიუბილეო სესია საქართველოს მწერალთა კავშირის, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის შ. რუსთაველის სახელობის ლიტერატურული ინსტიტუტის მონაწილეობით.

გაერთიანებულ სესიას შეესწრებიან ლიტერატურული ინსტიტუტის მოსწავლეები.

მოხსენებებით გამოვლენ: **ბ. ულენტი** („შევჩენკო და ჩვენი თანამედროვეობა“), **გ. აბზიანიძე** („შევჩენკო და ქართველი ხალხი“), **ო. ლორთქიფანიძე** („შევჩენკო და რუსი რევოლუციონერი დემოკრატები“), და **ი. ბოგომოლოვი** („შევჩენკო საქართველოს პრესაში“).

დიდი კობზარის პატივსაცემად

სავალი სიტყვით გახსნის მწერალთა კავშირის მდივანი **ს. ჭილაია.**

„ზენიტის“ გამარჯვება

ადლერში გაიმართა საკონტროლო მატჩი ფეხბურთში ცსკა-სა და ლენინგრადის „ზენიტის“ გუნდებს შორის. გაიმარჯვეს ლენინგრადელებმა ანგარიშით 1:0. კვირას ლენინგრადის „ზენიტი“ თბილისში შეხვდება ადგილობრივ „ლოკომოტივს“.

„კომუნისტი“
ბიბლიოთეკა

კარზე მომდგარი ფინიში

მსოფლიო პირველობის მოსკოვის ზონალური ტურნირის დამთავრებამდე ორი ტური დარჩა. გუშინ ასპარეზობის მონაწილეები ისვენებდნენ. დღეს გაიმართება უკანასკნელი-წინა, მეცამეტე ტური.

როგორც ვიუწყებოდით, ბ. სპასკისა და ა. სუეტინის პარტია გადადებული იყო რთულ პოზიციაში და მოსალოდნელი იყო გართულებები, მაგრამ ბრძოლამ მშვიდად ჩაიარა და მოწინააღმდეგენი ყაიმზე შეთანხმდნენ.

ამრიგად, თორმეტი ტურის შემდეგ დ. ბრონშტეინს 6 ქულა აქვს ათიდან, ბ. სპასკის — 6 ქულა თერთმეტიდან, ლ. შტეინს — 5,5 ქულა ათიდან, რ. ხოლმოვს — 5 ქულა ათიდან, ვ. კორჩნოისა და ა. სუეტინს — თხუთმეტვარ-თხუთმეტვარი ქულა ათიდან, ე. გელერს — 4,5 ქულა თერთმეტიდან.

ორი ტურნირი

გუშინ საქართველოს საკადრაკო ჩემპიონატის პირველ ტურში ა. ბუსლაევმა მოუგო ო. ელიოხინშვილს, გ. კალატოზიშვილმა — ა. კირკალიძეს, ჯ. ბერაძემ — ა. ბოკუჩავას. გ. მაკარიანი და გ. ჭანტარია ყაიმზე შეთანხმდნენ. დანარჩენი პარტიები გადაიდო.

გუშინ თბილისში გაიხსნა პროფკავშირთა საკავშირო ჩემპიონატის ზონალური ტურნირი ჭადრაკში. ასპარეზობაში პირველ ადგილზე გამოსული მოჭადრაკე ითამაშებს პროფკავშირთა „დიდ ჩემპიონატში“, სადაც მიწვეულია 7 გროსმაისტერი.

ნაპრები ძალებს ცდის

ბერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ტურნეს მართავს სსრ კავშირის ჭაბუკ ფეხბურთელთა ნაკრები გუნდი, რომლის შემადგენლობაში სხვებთან ერთად არიან თბილისის დინამოელები — მაისურაძე, ჭელიძე, ჩხარტიშვილი.

როგორც ცნობილია, ჩვენს ჭაბუკ ფეხბურთელებს პირველი მატჩი ჰქონდათ „ტსკ ბერლინთან“ და გაიმარჯვეს ანგარიშით 3:1, მაგრამ მომდევნო მატჩი პოტსდამში აღგილობრივ გუნდთან წააგეს 1:2.

მორიგი მატჩი საბჭოთა ფეხბურთელებს ექნებათ ქარლმარქს-შტადტში გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ახალგაზრდულ ნაკრებთან.

ასპარეზობები მარტში

გაზაფხულის პირველი თვე — მარტი მდიდარია სპორტული ასპარეზობებით. 16 მარტიდან თბილისში დაიწყება ქალათბურთელთა საკავშირო ჩემპიონატის დასკვნითი შეხვედრები. ამავე თვეს ერევანში შედგება საბჭოთა კავშირის გუნდური პირველობის გათამაშება ჭიდაობა სამბოში, ხოლო ვოლგოგრადში — ახალგაზრდა მოკრივეთა საკავშირო ტურნირი. 15 მარტს ოქტგოროდში გაიმართება შეჯიბრება მძლეოსნურ კროსში, რის შემდეგ ლენინგრადში მოეწყობა მძლეოსანთა დიდი ფორუმი.

მარტის მიწურულში მოსკოვში შედგება საერთაშორისო შეჯიბრება ძალოსნობაში, ბაქოში ჩატარდება მოცურავეთა დიდი პაექრობა. მთავარი მაინც სსრ კავშირის პირველობის გათამაშების გახსნა იქნება ფეხბურთში, რომელიც 28 მარტს შედგება.

ლენინგრადელ ბოქსიორთა ბრძოლა

ლენინგრადი, 5 მარტი. (საკდესი). ლენინგრადელ ბოქსიორთა ბრძოლა ბოლოს ფინალურ ეტაპზე გადავიდა. ბოლო ბრძოლებში ფინალისტებად ჩამოყალიბდნენ: ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვი, ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელი — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეხბურთელ-ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეხბურთელ-ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეხბურთელ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ნახევარ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეხბურთელ-ნახევარ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ.

საკონტროლო მატჩი ლესელიძეში

გუშინ ლესელიძეში გაიმართა საკონტროლო მატჩი ფეხბურთში. აქ ერთმანეთს შეხვდნენ მოსკოვის „ტორპედოსა“ და თბილისის „დინამოს“ გუნდები. მატჩის შედეგია 1:0 ტორპედოელთა სასარგებლოდ. ბურთი გაიტანა შჩერბაკოვმა.

„დინამოს“ შემადგენლობაში იყვნენ: კოტრიკაძე, ბ. სიჭინავა, პეტრიაშვილი, ხურცილავა, ზეინალიშვილი, გ. სიჭინავა, დათუნაშვილი, მეტრეველი, აფშევი, კალოევი, მესხი.

ამ გუნდების დუბლშემადგენლობათა მატჩი დამთავრდა თბილისელთა სასარგებლოდ ანგარიშით 1:0.

„ზენიტის“ ბრძოლა

ლენინგრადი, 5 მარტი. (საკდესი). ლენინგრადელ „ზენიტელთა“ ბრძოლა ბოლოს ფინალურ ეტაპზე გადავიდა. ბოლო ბრძოლებში ფინალისტებად ჩამოყალიბდნენ: ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ბანტამწონა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეხბურთელ-ფეთქალა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეხბურთელ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ფეხბურთელ-ნახევარ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ, ნახევარ-ფეხბურთელ-ნახევარ-ფაფარა — ბ. ბოგატიროვ-ბ. ბოგატიროვ.

რა ვნახოთ, რა მოვისმინოთ

თეატრები

7 მარტი

ზ. ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური — ლუჩია დი ლამერმური (მე-3-ა სამედიცინო ინსტიტუტის სტუდენტთა აბონ. მე-3 წარმოდგენა), **რუსთაველის სახელობის დიდი დარბაზი** — მეტეხის ჩრდილში (22-ე აბონ. მე-3 წარმოდგენა), **რუსთაველის სახელობის მცირე დარბაზი** — პოეზიის საღამო (აბონ. გარეშე), **მარჯანიშვილის სახელობის** — ჩემი ყვავილეთი (აბონ. გარეშე), **გრიბოედოვის სახელობის** — ოკეანე (აბონ. გარეშე), **ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკალური კომედიის** (რკინიგზელთა სახლში) — რაც გინახავს, ვეღარ ნახავ, **სანიტარული განათლების სახლი** — სახელგატეხილნი, **მოზარდ მაყურებელთა ქართული** — ციხეკარაულების ბუდე (აბონ. № 1, 6 ს.).

კინო

7 მარტი

რუსთაველის სახელობის, ამირანი, ისანი, საქართველო (მწვანე დარბაზი), ალეხანოვის სახელობის კულტურის სახლი, გაზაფხული — **ცოცხლები და მკვდრები,** ოქტომბერი, კოლმეურნე, ნაკადული, — **დედის ამბავი,** სპარტაკი, კოლხიდა, საქართველო (წითელი დარბაზი), ჭავჭავაძის სახელობის კულტურის სახლი, ყაზბეგი (მეორე დარბაზი), კოსმოსი — **ქალაქი — ერთი ქუჩა,** თბილისი — **დარიკო,** კომკავშირელი — **კანონი კანონია,** 26 კომისრის სახელობის (მეორე დარბაზი) — **სიყვარული და ოცნება.**

ტელევიზია

8 მარტი

12.00 — ყველაზე პატარებისათვის „კონცერტი დედებისათვის“, 12.25 — მოსწავლეთათვის მხატვრული ფილმი „გამარჯობათ, ბავშვებო!“, 18.00 — გადაცემათა პროგრამა, 18.05 — გადაცემა საბჭოთა არმიის მეომრებისათვის, 19.05 — საესტრადო კონცერტი ციკლიდან „მათთვის, ვინც შინ დარჩა“, 19.45 — კინოხარკევი „პუშკინის ქალაქში“, 19.55 — სატელევიზიო ჟურნალი ქალებისათვის „იავნანა“, 20.45 — მხატვრული ფილმი „დარიკო“, 22.00 — ახალი ამბები, 22.15 — კონცერტი.

რადიო

8 მარტი

პირველი პროგრამით 06.35 — ქართული სიმღერები, 08.30 — ხელოვნების ოსტატთა კონცერტი, 09.15 — სიმღერები მეჩონგურე ქალთა ანსამბლების შესრულებით, 10.15 — რადიოგაზეთი „საქართველოს პიონერის“ საკვირაო გამოშვება, 10.45 — „მღერის ზურაბ ანჯაფარიძე, 11.30 — რადიოჟურნალი „ფიზკულტურა და სპორტი“, 12.15 — მუსიკალური რადიოგაზეთი, 12.35 — ს. რახმანინოვი. მეოთხე კონცერტი ფორტეპიანოსა და ორკესტრისათვის, 13.20 — ქართველ კომპოზიტორ ქალთა ნაწარმოებები, 14.00 გადაცემა მოსწავლეთათვის, რადიოდადგმა „შვლის ნუკრის ნაამბობი“, 14.45 — საუბარი — „ქალთა საერთაშორისო დღე“, 15.00 — კონცერტი სომხეთისა და აზერბაიჯანის მშრომელთათვის, 15.40 — ქართველი პოეტი ქალების ლექსები, 16.30 — მუსიკალური კროსვორდი, 17.15 — გადაცემა საბჭოთა არმიის მეომრებისათვის, 18.10 — კონცერტი — თქვენთვის, ქალებო!“, 19.30 — ქართული ხალხური სიმღერები, 20.00 — ლიტერატურულ-დრამატული გადაცემა — „ჩვენი საფრთხო ჩანაწერები“, 21.00 — ჯ. ლეონკავალოს ოპერა „ჯამბაზები“, 23.30 — ქართული ლირიკული სიმღერები.

რედაქტორი
დ. მჰედლიშვილი.

„საერთაშორისო დეკენური, ცდილობენ ქვეყანა ცხოვრება“

საბჭოთა პარლამენტარები საფრანგეთში

პარიზი, 6 მარტი. (საკდესი). ამჟამად პარიზში მყოფმა საბჭოთა საპარლამენტო დელეგაციის მეთაურმა ნ. ვ. პოდგორნინმ გუშინ სიტყვა წარმოთქვა საფრანგეთის ტელევიზიაში.

ამხანაგმა პოდგორნინმ ფრანგ ხალხს გადასცა საბჭოთა კავშირის ხალხების გულითადი სალამი, აგრეთვე ყოველივე საუკეთესო უსურვა საბჭოთა მთავრობის მეთაურის ამხანაგ ნ. ს. ხრუშჩოვის სახელით.

ჩვენი დელეგაციის მოგზაურობის მიზანია, განაცხადა ნ. ვ. პოდგორნინმ, გავაფართოოთ კონტაქტები, დავამყაროთ ურთიერთგაგება საფრანგეთსა და საბჭოთა კავშირს შორის, განვამტკიცოთ ჩვენი ქვეყნების ხალხთა მეგობრობა. ეფიქრობთ, და ეს ემთხვევა ჩვენი ფრანგი კოლეგების აზრს, რამდენადმე ეს შეგვეძლოთ.

ნ. ვ. პოდგორნინმ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საბჭოთა კავშირი, რომელიც თანმიმდევრულად აწარმოებს რევოლუციებს სხვადასხვა სოციალური წყობილების სახელმწიფოთა მშვიდობიანი თანაარსებობის ლენინურ პოლიტიკას, დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს საფრანგეთთან ურთიერთობის განვითარებას. საჭიროდ მიგვაჩნია ყოველმხრივ განვავითაროთ ჩვენი ხალხების ტრადიციული მეგობრობა და ჩვენი ქვეყნების თანამშრომლობა, განაგრძო ნ. ვ. პოდგორნინმ. ეს, ჩვენი ღრმა რწმენით, შეესაბამება როგორც საბჭოთა კავშირს, ისე საფრანგეთის ინტერესებს, ხელს შეუწყობს ევროპის გაუმჯობესებას ევროპაში, მშვიდობის საქმის განმტკიცებას. დიდი კმაყოფილებით შეგვიძლია დავადასტუროთ, რომ ამ თვალსაზრისს იზიარებენ საფრანგეთში.

ნ. ვ. პოდგორნინმ გამოთქვა იმედი, რომ კვლავაც გაგრძელდება კონტაქტები სსრ კავშირისა და საფრანგეთის წარმომადგენელთა შორის.

თავისი სიტყვის დასასრულს საბჭოთა საპარლამენტო დელეგაციის მეთაურმა ნ. ვ. პოდგორნინმ ფრანგ ხალხს უსურვა ბედნიერება, აყვავება და წარმატებანი ცხოვრებაში.

ორლეანი, 6 მარტი. (საკდესი). საბჭოთა საპარლამენტო დელეგაციის მეთაურმა ნ. ვ. პოდგორნინმ გუშინ დაათვალიერა საეკლესიერიმენტო მონორელსიანი კიდული გზა. ნ. ვ. პოდგორნინსა და მის თანმხლებ პირებს შეხვდნენ საფეიქე-ტრანსპორის კომპანიის თავმჯდომარე ბატონი ბურგეა, საფრანგეთის ყოფილი ელჩი სსრ კავშირში მორის დეჟანი.

ერთობა, ხაზგასმით აღნიშნავს პრესტესი, უნდა ითვალისწინებდეს შეთანხმებულ მოქმედებას პარლამენტში იმისათვის, რომ შეიცვალოს კონსტიტუცია, რომელიც ახლა ხელს უშლის ძირითადი რეფორმების განხორციელებასა და ხალხის ნება-სურვილის თავისუფალ გამოხატვას არჩევნებში.

პრესტესს მიაჩნია, რომ ფართო ფრონტის ბაზაზე შექმნილმა ახალმა მთავრობამ უნდა დააწესოს სახელმწიფო საგალუტო მონოპოლია და ყავიწ ექსპორტის მონოპოლია, გააგრძელოს საგარეო ვალის გადახდის ვადა, განახორციელოს აგრარული რეფორმა, ხმის უფლება მისცეს უწიგნურებს, ჯარისკაცებსა და ხელოვანებს, აგრეთვე ლეგალური არსებობის უფლება მისცეს ბრაზილიის კომუნისტურ პარტიას.

პრესტესი: საჭიროა ერთიანი პოლიტიკური ფრონტი

რიო-დე-ჟანეირო, 6 მარტი. (საკდესი). ბრაზილიის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა ლუის კარლოს პრესტესმა გაზეთ „ნოვოს რუმოსში“ მხარი დაუჭირა ფართო პოლიტიკური ფრონტის შექმნის იდეას.

ნე ვინის გამოსვლა

რანგუნი, 5 მარტი. (საკდესი). ჩვენ განუხრელად ვაშენებთ სოციალიზმს ბირმაში და, თუ საჭირო იქნება, გზიდან ჩამოვიშორებთ იმ ადამიანებს, რომლებიც შეეცდებიან შეინარჩუნონ მანკიერი სოციალური სისტემა, როცა ერთი მუჭა ადამიანები ბდიდრდებიან სხვა ადამიანთა უმუშევრობისა და შიმშილის შედეგად, განაცხადა ბირმის რევოლუციური საბჭოს თავმჯდომარემ გენერალმა ნე ვინმა გლეხთა სემინარზე კაბაუნგში.

გრძოლა გამარჯვებამდე

ათენი, 5 მარტი. (საკდესი). ჩვენს კუნძულზე ახლა კრიზისული წუთებია, მაგრამ კვიპროსელებს მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი ბოლომდე განაგრძონ ბრძოლა თავიანთი უფლებებისათვის, ნათქვამია კვიპროსის რესპუბლიკის პრეზიდენტის მაკარიოსის დეპეშაში, რომელიც გაუგზავნა ერთიანი დემოკრატიული მემარცხენე პარტიის თავმჯდომარეს პასალიდისს.

მაკარიოსი მხურვალე მადლობას უძღვნის პასალიდისს მისი დეპეშისათვის, რომელშიც ერთიანი დემოკრატიული მემარცხენე პარტია სოლიდაროობას უცხადებს კვიპროსის ხალხის ბრძოლას.

ნაოცარი სიცოცხლისუნარიანობა

ამერიკელი მეცნიერები საბჭოთა კავშირში მოგზაურობის შესახებ

ნიუ-იორკი, 5 მარტი. (საკდესი). გაზეთმა „ნიუ-იორკ ტაიმსმა“ დაბეჭდა ჯონ ფინის ცნობა ვაშინგტონიდან, რომელშიც, კერძოდ, ნათქვამია:

ატომური ენერგიის კომისიის წევრმა მეცნიერებმა შეშფოთება გამოთქვეს კონგრესში იმის გამო, რომ საბჭოთა კავშირში უფრო მეტს მუშაობენ, ვიდრე შეერთებულ შტატებში იმ პრობლემაზე, რომ თერმობირთვული რეაქცია ენერგიის ფაქტიურად დაუშრეტელ წყაროდ გადაიქცეს.

ამერიკისა და საბჭოთა კავშირის პროგრამები ერთმანეთს შეადარა კონგრესის ატომური ენერგიის საკითხთა გაერთიანებული კომისიის სხდომაზე ამერიკელ მეცნიერთა ჯგუფმა, რომელიც ეს-ეს არის დაბრუნდა საბჭოთა კავშირიდან. საბჭოთა კავშირში მოგზაურობის დროს მათ დაათვალიერეს სამი თერმობირთვული ლაბორატორია — მოსკოვში, ლენინგრადსა და სოხუმში.

თერმობირთვული კვლევის ამერიკელ სპეციალისტთა ეს მოგზაურობა, რომელიც კულტურული გაცვლის პროგრამით მოეწყო, პირველია 1960 წლის შემდეგ.

კომისიის სხდომაზე ამ ჯგუფის სახელით სიტყვა წარმოთქვა დოქტორმა ჩესტერ ვან ატამ, რომელიც ლივერმორის ლაბორატორიაში (კალიფორნია) მუშაობს. მან თქვა, რომ ამ მოგზაურობისას ისინი ყველაზე მეტად გააოცა კვლევის საბჭოთა პროგრამის ზრდამ 1960 წლის შემდეგ. მისი დაახლოებითი გამოანგარიშებით, უკანასკნელი სამი წლის მანძილზე საბჭოთა კავშირში 50 პროცენტით და მეტად გაიზარდა მუშაობა ამ დარგში.

გარდა ამისა, განაცხადა მან, „ამ მეცნიერებაში თავს იყრიან ნიჭიერი ახალგაზრდა მეცნიერები, რომლებიც საოცარ სიცოცხლისუნარიანობას ანიჭებენ საბჭოთა პროგრამას“.

ვერც ერთმა მხარემ ვერ გადაწყვიტა ხანგრძლივი მართული თერმობირთვული რეაქციის მიღების პრობლემა, მაგრამ ორივე მხარეს აქვს მიღწევები მძიმე წყალბადის იმ დერადი პლაზმის მიღების მთავარი ამოცანის გადაწყვეტაში, რომელიც შეიძლება იმ ტემპერატურამდე და სიმკვრივემდე მივიყვანოთ, რომელსაც სინთეზის რეაქცია მოითხოვს.

მაგრამ ამერიკის დელეგაცია, განაცხადა მან, რამდენადმე შეშფოთებულია იმ შთაბეჭდილებით, რომ საბჭოთა პროგრამას მისი მასშტაბის, ხარისხისა და ზრდის გამო, გადამწყვეტი უპირატესობა მოელის მომავალში და რომ მისი „პოტენციური შესაძლებლობანი მეტი წარმატების მიღწევის თვალსაზრისით ძალიან დიდია“.

ასეთსავე დასკვნას შეიცავს ამ ჯგუფის სხვა მეცნიერთა გამონათქვამებიც. დოქტორმა მარშალ როზენბლუუმმა, რომელიც „ჯენერალ დინამიკსის“ კორპორაციაში მუშაობს, თქვა, რომ იგი განსაკუთრებით გააოცა თეორიულმა მუშაობამ, რომელსაც ბევრი ახალგაზრდა მეცნიერი აწარმოებს. ისინი „როგორც ჩანს, თავიანთი თაობის საუკეთესო წარმომადგენ